

Inhoud

Van de voorzitter.....	38
Van de redactie.....	39
Krassen van een Gooise kijker: Verzamelende reisgenoten	40
Vogelaars in de kijker	41
En dat is ... 20 tot 40.000 Spreeuwen.....	43
Vervolg van Hoeveel spreeuwen?.....	44
Uit de veren.....	44
Vrouw Havik op bliksembezoek.....	44
Het voorkomen van de Scholekster in de Eempolders	45
Nieuwe vaartochten met Vestingvaart Naarden.....	47
Het succesverhaal van de IJsvogel in Gooi en Vechtstreek in de periode 1995 – 2005	48
Ontvangen literatuur	54
Mutaties april 2006	56
Excursie naar de IJsseldelta	57
Verslag van de Algemene Ledenvergadering d.d. 30 maart 2006, Aanwezig: 34 leden	58
Programma 2006.....	62
Expositie vogelschilderijen, aquarellen en tekeningen in theetuin Eemnes	63
Kor Haan.....	64
Adressenlijst	

Van de voorzitter

In plaats van mijn gebruikelijke bijdrage, kies ik traditiegetrouw voor het weergeven van een aangepaste versie van mijn toespraak op de Algemene Ledenvergadering van 30 maart 2006. Eerst wil ik nog kort stilstaan bij iets dat niet in deze toespraak aan de orde is geweest, te weten de uitreiking van een oorkonde aan ons lid Roel Huizinga.

Roel is in het zonnetje gezet vanwege zijn jarenlange inzet voor onze vereniging, waarbij hij letterlijk en figuurlijk op vele manieren voor onze vereniging de handen uit de mouwen heeft gestoken. Zijn bijdragen omvatten onder meer snoei- en onderhoudswerkzaamheden, hulp aan Bertus van den Brink bij zijn promotiestand, de bescherming van Gierzwaluwen in de gemeente Huizen, het opzetten en beheren van het dia-archief, de diaprojectie op lezingavonden, grote inbreng bij de nestkasttimmerdagen en niet te vergeten zijn al 16 jaar durende zeer gevarieerde inzet voor de Subgroep Cursussen.

In mijn toespraak heb ik de navolgende korte terugblik op het afgelopen verenigingsjaar 2005 gegeven.

Ook het afgelopen jaar is er weer veel gebeurd binnen onze vereniging en is er door een groot aantal mensen zeer veel werk verzet, zowel in het veld als op bestuurlijk niveau. Omdat het te ver zou voeren op alles in te gaan, wil ik mij beperken tot een aantal vermeldenswaardige zaken.

Een punt van zorg en aandacht blijft het bezetten van belangrijke functies binnen onze vereniging, zowel binnen als buiten het bestuur. Ik blijf u daar mee lastigvallen totdat we als vereniging weer ruim in ons jasje zitten. Een belangrijke aderslating, te weten het aftreden van Marc van Houten als secretaris, hebben we gelukkig goed op kunnen vangen. In Renée Beekman- Koorenhof, inmiddels ook officieel benoemd op de vorige ALV, hebben we een actief en zorgvuldig opvolger gevonden. Bovendien heeft Marc nog een belangrijke klus op zich genomen, te weten het samenstellen van het Bestuurshandboek dat het zittende bestuur en de nieuwe bestuursleden zoveel mogelijk

actuele informatie moet verschaffen over de diverse bestuursfuncties, ieders taken en verantwoordelijkheden. Er is inmiddels een indrukwekkend concept klaar dat Marc nog eenmaal zal wijzigen, waarna het aan het zittende bestuur is om het up to date te houden. Inmiddels heeft het bestuur nieuwe aderslatingen moeten ondergaan. In 2005 is Atie van Klaveren gestopt als bestuurlid van de Subgroep Cursussen en inmiddels heeft ook Frank Kempeneers zijn functie van bestuurlid van de Subgroep Natuurbescherming moeten neerleggen, omdat dit voor hem niet meer te combineren viel met zijn werk en privé-leven. Ter zake van deze beide vacatures is het bestuur in gesprek met mogelijke opvolgers. Voor de vacature van bestuurslid Subgroep Avifauna heeft zich nog steeds geen kandidaat gemeld, zodat deze belangrijke functie nu al twee jaar vacant is. Gelukkig wordt Avifauna nog steeds goed aangestuurd door een actief en deskundig Coördinatieteam, maar dat heeft, zoals u weet, eind vorig jaar een zware klap opgelopen door het plotselinge overlijden van Cor de Kruif die node gemist wordt. Bij deze voor de zoveelste maal een oproep om uzelf of andere mogelijk geïnteresseerden aan te melden bij het bestuur.

In 2005 is er ook het nodige veranderd rond ons verenigingsblad De Korhaan. Er hebben belangrijke wisselingen binnen de redactie plaatsgevonden en ook wat de opmaak betreft is er het nodige veranderd. Onder de bezielende leiding van Rien Rense is een vernieuwde Korhaan ontstaan met een wat andere lay-out en een prachtige nieuwe voorkant, in welk verband een woord van dank op zijn plaats is aan Frits van Daalen, die hiervoor belangeloos een mooie, zelf gemaakte opname ter beschikking heeft gesteld.

Inmiddels wordt regelmatig gebruik gemaakt van ons onderkomen in Westerheem, die officieel is omgedoopt tot "De Broedplaats". Het bestuur hoopt dat in 2006 nog veel meer van de gehuurde ruimtes gebruik gemaakt zal worden, waarbij wij opnieuw een poging willen ondernemen om de werkcontactavonden nieuw leven in te blazen. Het is de bedoeling daarbij in eerste instantie de aandacht te richten op de

komende herfst- en winterperiode omdat veel leden in het komende half jaar veel te druk zijn met andere zaken.

Tot slot wil ik zo willekeurig wat dingen noemen waaruit blijkt dat wij een springlevende vereniging hebben met tal van leuke activiteiten, initiatieven en resultaten. Allereerst het feit dat mede dankzij de inzet van Ricardo van Dijk met succes door onze vereniging en anderen bezwaar is aangetekend tegen de geplande bomenkap op het KNSF-terrein in Muiden. Voorts wil ik noemen de Laapersveldactie van Jelle Harder waarbij via een heel gewone vogel als de Spreeuw een flink publiek is bereikt. De nodige publiciteit werd ook bereikt door de Theetuinexpositie, georganiseerd door Bertus van den Brink en Nicole van Gans. Ook de nog steeds zeer goed draaiende cursusgroepen zijn goede en grote aandachtstrekkers, waarbij de jeugdcursoes wederom positieve publiciteit vergaarde met de schoonmaakactiviteiten op de vogeleilandjes bij Huizen. Datzelfde geldt op meer wetenschappelijk niveau voor alle onderzoeken, inventarisaties en rapporten van de Subgroep Avifauna, waarbij bijvoorbeeld onze Roofvogelwerkgroep diverse landelijk unieke waarnemingen heeft kunnen registreren zoals het eieren aantal en de dichtheid van aantallen nesten. In dit verband dient ook zeker het boek over de Eempoldertellingen van de hand van Jan Mooij genoemd te worden, dat bijna klaar is.

Verder is ook de Werkgroep Nestkasten van Ronald Beskers geweldig actief geweest, waarbij een ongekend ambitieus programma is ontwikkeld en uitgevoerd tot vervanging van honderden nestkasten en dan ook nog eens met verhoudingsgewijs zeer lage kosten. Voorts wil ik niet onvermeld laten de inspanningen van Helmoet Vos rond onze website en het feit dat de Subgroep Automatisering ook grote vorderingen heeft gemaakt met de ontwikkeling van een op onze vereniging toegesneden computerprogramma voor de verwerking van waarnemingskaartjes. Tot slot zijn er ook weer de nodige leuke en leerzame trips en excursies geweest naar binnen- en buitenland, waarbij de onderlinge banden en de aanwezige kennis bij de deelnemers weer flink versterkt zijn. Hoewel de opkomst nog wel beter kan, is het bestuur ook positief over de gehouden openbare excursies. Dit initiatief zal daarom ook dit jaar worden voortgezet.

Rest mij nog een ieder die zich het afgelopen jaar weer voor onze vereniging of de vogelbescherming in het algemeen heeft ingezet van harte te bedanken. Zonder uw inzet is er geen toekomst voor onze vereniging en evenmin voor de vogels, waar wij het tenslotte uiteindelijk allemaal voor doen.

Erik Hans van Stigt Thans

Van de redactie

Op de laatste uitgave van De Korhaan hebben we leuke reacties gehad. We zijn altijd blij met feedback, want dan kunnen we het blad voor iedereen interessant maken. Niet alleen mondeling, maar ook schriftelijk zijn reacties welkom.

Dit is de eerste uitgave waaraan ik meegewerkt heb. Na al meer dan tien jaar lid te zijn, is de tijd gekomen om ook mijn steentje bij te dragen aan de werkzaamheden van de vogelwerkgroep. Hoewel enthousiast, ben ik nog steeds geen goede vogelaar, dus op dat terrein kan ik geen inbreng hebben. Tot een jaar geleden heb ik de eindredactie van een maandblad gevoerd, dus het stemt me tevreden dat ik op die wijze ook aan de VWG mijn bijdrage kan leveren.

Ik ben heel dankbaar voor de hulp die ik krijg bij het samenstellen van dit blad en hoop dat u De Korhaan met plezier zult lezen.

Hillie Hepp

Krassen van een Gooise kijker: Verzamelende reisgenoten

Vogelaars en hun studieobject hebben veel met elkaar gemeen. Er zijn trekvogelaars die veel reizen, zwerfvogelaars, overwintelaars en standvogelaars. Van overzomerende vogelaars heb ik nooit gehoord, tenzij we daar mensen bij betrekken die de hele zomer in hun zomerhuisje of caravan bivakkeren. Opvallend is dat veel van hen aan verzamelwoede lijden en als Gaaien tijdens hun reizen rondstruinen op zoek naar iets dat van hun gading is. Het zal wel in onze genen zitten en iets met onze voorouders te maken hebben die voedsel sprokkelend wisten te overleven.

Tot de categorie trekvogelaars onder de reisgenoten behoorde Tom. Over wat met hem werd beleefd, is bijna een boek te schrijven. Hij was planter geweest in de Oost, nu Indonesië. Dat was goed te merken tijdens de tochten die we maakten. Hij had overal personeel voor en kon nog geen ei bakken. Na de onafhankelijkheidsverklaring vertrok hij naar de West, waar hij in Suriname bedrijfsleider was op een suikerplantage. Daar leefde hij zijn verzamelwoede uit door met stofhagel vogels te schieten voor de balgenverzameling van een ornitholoog. Terug in Nederland bleef hij een beetje in die sfeer hangen, want hij werd vogelkundig assistent van een professor die zich met 'schadelijke' vogels bezighield. Tom werd een standvogel, die later kenmerken van een middellange afstandtrekker begon te vertonen. Dit gedrag uitte zich in nogal wat trips met vogelmaatjes door Europa en zo kwam hij ook een keer in Spanje terecht. De spanjolen vonden het maar een wonderlijke vogel. Met zijn baard, flodderige groene hoedje, NATO legerjack en daaronder zijn onafscheidelijke knickerbocker, die hij zelfs droeg bij tropische temperaturen, zag hij eruit als de Spaanse versie van Paulus de Boskabouter. Je zag ze gniffelen en ze noemden hem 'el professoro' als hij met zijn pikhouweel bezig was op de rotsen in te hakken. Het was geen archeologische arbeid, maar een poging om distels en andere planten te pakken te krijgen voor zijn tuin. Het was een echte Prikkebeen, die ook nog eens zaden overal vandaan meesleepte. Die moesten gedroogd worden en door zijn onhandigheid verliep dit niet altijd zoals hij wenste. Wie legt er nu zaden

op een motorkap van een auto. De wind wist er wel weg mee. Door zijn hoge leeftijd ontbrak Tom al heel wat jaren op de trips. Onlangs is hij uitgevlogen en op reis gegaan naar de eeuwige jachtvelden en behoort nu tot de lange afstandtrekkers, die er toe veroordeeld zijn op de plaats van bestemming standvogelaar te worden. Het is te hopen dat hij zich op zijn nieuwe plek thuis voelt.

Een andere plantenverzamelende reisgenoot die in ons vogelende gezelschap verzeild was geraakt had het beter bekeken. Bijeengegaarde tropische vruchten ontdeed hij op zijn hotelkamer van hun omhulsel. Auke, die als kamergenoot bij hem was ingedeeld kreeg er wat van. "Het lijkt daar wel een slachthuis", zo was eens zijn zuinige commentaar. Gerlof zocht op een nog lager niveau en verzamelde zand. Overal liep hij met buisjes rond en hij moet inmiddels vele honderden kilo's overal van de wereld vandaan gesleept hebben. Die verkreeg hij van de meest vreemde plekken en om daar te komen had hij een heel slimme strategie ontwikkeld. Op reis zocht hij voortdurend contact met andere reizigers. Op een innemende manier wist hij het voor elkaar te krijgen dat hij uitgenodigd werd en wel op zo'n wijze dat de gastheren ook nog voor zijn reiskosten opdraaiden. Zijn grootste stunt tot nu toe was een vlucht naar de Falklands met een jachtvlieger, die daar tijdens de oorlog gevochten had. Zo lopen er nog wel meer van die reisgenoten rond; zoals de vogelkoppensnellers, -poten, en -verenverzamelaars. Het zijn er teveel om hier de revue te laten passeren. Samen vormen zij op hun beurt ook een bonte verzameling.

Penlijster

Vogelaars in de kijker

In De Korhaan kunt u de komende tijd een serie artikelen verwachten waarin u nader kunt kennismaken met een gewaardeerd lid van VWG. Het eerste gesprek is met Wim le Clercq.

Josée van Beek

Wat me direct bij binnenkomst in zijn gezellige woonkamer opvalt, zijn de opgezette vogels; exemplaren die elk hun verhaal hebben. Wim wijst: “Die Buizerd heb ik langs de snelweg gevonden, helemaal intact. Net als die Steenuil en Torenvalk. Deze Houtsnip heb ik op een rommelmarkt gekocht.”

Hij is trots op zijn vogels, nog het meest op zijn recentste aanwinst, een prachtige Bijeneter die hij in Spanje vond.

Wim verhuisde in 1968 naar Hilversum. En in 1969 werd hij lid van de VWG. Hoe is dat gegaan? “Via een advertentie in de krant, aankondiging van een excursie.” In Den Haag, waar hij voordien woonde, was Wim lid van de Vogelwacht. Maar eerst blikken we terug naar vroeger...

Kampongzwerfer

Zijn ogen gaan glimmen als hij begint te vertellen over zijn jeugd. “Ik ben in 1936 in Soerabaja geboren, heb de oorlogsjaren in Nederlands-Indië doorgebracht. Ik ben een BKK, een *buitenkampkind*, maar heb er geen trauma aan overgehouden. Het klinkt gek, maar ik heb toen de mooiste tijd van mijn leven meegemaakt. Mijn opa had in de suiker gezeten en had daarmee goed verdiend. Hij zorgde voor ons, we kwamen niets tekort.

En ik was vrij, ik hoefde niet naar school! (De Europese scholen waren gesloten). Ik kreeg wel wat les van familieleden, maar ik kon verder doen wat ik wilde. Eindeloos zwerven in de kampong en in de sawahs. Ik joeg toen met een katapult. Schoot vogels uit de boom! “

Wim!!! Wat zeg je nu!

Lachend: “Alleen duiven... voor ons kokkie. Een lekker boutje. Andere vogels liet ik; ik genoot toen al van de vogels.

Ja, dat waren de mooiste jaren van mijn leven. Uit die tijd stamt mijn vrijheidsdrang. Ik heb altijd slecht tegen bazen gekund.”

En toen Nederland

“In 1948 kwamen we naar Nederland, “en

pension” bij een Haagse familie. Hun zoon Karelje Blom was een enthousiaste vogelliefhebber. Hij introduceerde me in de Nederlandse vogelwereld. De kust was voor ons een belangrijk vogelgebied, maar ook de Bosjes van Poot en het verversingskanaal (afvoer van koelwater uit een energiecentrale, met een open verbinding naar de zee, waarvan het water nooit bevroor) was een plek om heel veel vogels te zien. Ik heb daar mijn eerste Kleine Rietgans gezien, Kuifduiker en IJseend. Het was er schitterend. Je moet weten dat het aantal en de soorten in die tijd veel talrijker waren dan nu. We gingen ook graag naar De Beer, een eiland en vogelreservaat in de buurt van Hoek van Holland. Het eiland is nu ter ziele, opgeofferd aan de economie.”

Vogelpracht, variatie en vrijheid

Op mijn vraag wat hij nu eigenlijk zo leuk vindt aan vogelen antwoordt Wim: “Genieten. Van hun vogelpracht, de grote variatie aan vogels en het feit (giechelend pauzeert hij even) dat ze kunnen vliegen!”

Dan: “Alleen al in de natuur zijn... vroeger was ik uitsluitend op vogels gericht, maar de laatste jaren geniet ik ook van alle andere levende wezens, áls het maar beweegt. Planten? Nee, misschien omdat ze niet bewegen.”

Zijn favoriete vogelsoort zijn de roofvogels. “Vanwege hun kracht, hun snelheid, het gemak waarmee ze op die grote hoogten vliegen. Die vrijheid...”

Gewaardeerd lid van de VWG

Wim denkt dat hij binnen de VWG wordt gewaardeerd door een aantal activiteiten waarmee hij in de loop van zijn vogelaarsleven te maken kreeg. Zo werd hij eind jaren tachtig door Joke van Velsen gevraagd om excursieleider te worden. Direct komt de herinnering aan zijn eerste excursie met de VWG bij hem naar boven. “Die eerste excursie - waarover ik dus in de krant had gelezen - vond plaats op de Zuiderheide, onder leiding van Dick Jonkers, toen actief boswachter in zijn

groene pakkie. Ik weet het nog goed. Het was een gouden tijd voor vogelaars. We zagen soorten die je nu niet meer tegenkomt: Korhoenders, Wulpen, Geelgorzen in de bosrand, en leuweriken in aantallen waarvan je nu alleen nog maar kunt dromen. En niet te vergeten Nachtegalen, Boompiepers...

Tijdens een verblijf in Falsterbö in 1998, ontstond het idee om buitenlandse vogelreizen voor de VWG te gaan organiseren. Het drietal dat nu al met de tiende reisvoorbereiding druk bezig is (naar Istanbul) was daar in Zweden aanwezig: André Kerkhof, Engbert van Oort en Wim le Clercq. "We waren het direct met elkaar eens, die buitenlandse reizen moesten er komen. Ik vind het heerlijk om daar mee bezig te zijn. Ben nu al weer met de organisatie voor volgend jaar bezig!" Hij verduidelijkt het doel van deze reizen: de kennismaking met voor Nederland zeldzame soorten, zodat we ze eerder kunnen herkennen wanneer we ze hier zien.

In 2002 nam Wim de coördinatie van de lezingen over van Simon Visser. Hij zou het leuk vinden als er wat meer door de eigen leden werden gehouden. "Ik stel me voor dat we het tweede deel van de algemene ledenvergadering, dus na de pauze, een VWG-lid de gelegenheid krijgt om zijn (of haar) vogeldia's van zelfgemaakte reizen te vertonen. Met een leuk verhaal eromheen. Dat zou, vind ik, meer van de grond moeten komen. Ik ben al een tijdje bezig leden daarvoor te benaderen, van wie ik weet dat ze dat zouden kunnen." En tenslotte is Wim ook een gedreven excursieleider. Hij gaat het liefst naar wat hij de

buitengebieden noemt. "Waarom? Omdat de natuur er van die van ons in 't Gooi verschilt. Daarom tref je daar ook andere vogelsoorten." Wim is tijdens zijn excursies speciaal gericht op nieuwelingen die het vogelen nog moeten leren. "Die wil ik vooral goed begeleiden, ze direct als er wat te zien is bij de telescoop slepen en uitleggen wat ze zien. Dat is, denk ik, mijn educatieve karakter. "

Toekomst

"Als je het vergelijkt met andere vogelwerkgroepen is die van ons heel actief. Zeker op het gebied van lezingen, excursies en reizen krijgen we een ruime voldoende. Wat ik echter graag zou willen zien is dat het woord 'werk' in de Vogelwerkgroep meer inhoud krijgt. Van de 650 leden is ongeveer 10% actief aan het werk voor de vereniging. Dat percentage mag wat mij betreft wel hoger. We hebben bijvoorbeeld te weinig soortenonderzoeken en inventarisaties om beter het heden en verleden te kunnen vergelijken; ook met het oog op het behoud van de soorten. Wat dat laatste betreft moeten we ons als VWG ook druk maken over de plannen voor een nieuwe weg die dwars door ons gebied is gepland. Die mag er natuurlijk niet komen.

Wat mijn eigen toekomst betreft ben ik er heel blij om dat ik weer gezond ben, en daarom wil ik deze voor mij absoluut plezierige bezigheden graag nog vele jaren blijven doen!"

Daar houden we je aan Wim, dank je voor je geweldige inzet en enthousiasme!

Wim met een van zijn opgezette vogels

Wim en zijn hond ... een onafscheidelijk duo.

Getooid met zijn vogelpetje vol vogelspeldjes. Het is inmiddels te zwaar geworden om nog te dragen...

En dat is één
En dat is twee ...
En dat is drie ...

En dat is ... 20 tot 40.000 Spreeuwen.

André Kerkhof

Het was venijnig koud, zaterdagavond 18 maart, maar de oproep van Jelle Harder op het Goois Vogelnet om Spreeuwen te tellen had gewerkt: diverse waarnemers hadden zich verzameld op het Laapersveld. Niet alleen om het altijd weer boeiende schouwspel van wervelende wolken Spreeuwen te aanschouwen, maar vooral ook om ze te tellen. Al grappend werden diverse methoden onder de loep genomen, zoals iedere getelde Spreeuw merken met een witte stip om dubbeltelling te voorkomen, of heel snel tellen van één tot en met hèèèèl vèèèl. Ander ideeën waren: een gedeelte tellen en dat vermenigvuldigen met het aantal delen, een snellere telmachine aanschaffen of een verzamelfoto maken, die uitvergroten en dan stipjes tellen.

De Spreeuwen hadden het door. Steeds driester werden de capriolen van de spreeuwenwolken. De komst van een Sperwer kon het eigenlijk niet nog driester maken. Ook een Havik was snel verdwenen. Probeer maar eens te tellen als van alle kanten wolken met duizenden Spreeuwen op je afkomen en als van alle richtingen steeds nieuwe wolken komen aanvliegen. Opeens is er dat veren donsdek boven je hoofd, een zacht ruisende deken die weldadig aandoet en plotseling uiteenstuift, een spattende witte stip op je jack achterlatend. De schemering valt en gaat al over in donkerte. Grote en grootse slierten spreeuwenwolken showen hun laatste kunsten en maken aanstalten om te gaan slapen. Als er bijna geen licht meer is zijn de Spreeuwen verdwenen. Al kwetterend bespreken ze nog de ervaringen van die dag, of maken ze plannen voor de trek van morgen. Het wordt steeds stiller en even later kan de balans worden opgemaakt. De resultaten variëren van 20.000 tot 40.000 Spreeuwen. Wie het beter weet, mag het zeggen. De grootste kenners zullen het wel het beste weten. Op het Goois

Vogelnet stond het bescheiden: “Vandaag is het GVN precies zes jaar oud, en dat hebben we bescheiden gevierd op het Laapersveld waar vanavond ongeveer twintig vogelaars getuige waren van het verzamelen van 35-40.000 Spreeuwen, die een mooie show weggaven!”

Als aanvulling op het verslag van André nog enkele tellingen:

Datum (2006)	Waarnemer	Geschat aantal
7-1	Jelle Harder	30.000
14-3	Jelle Harder	40.000
15-3	Hans van Oosterhout	50.000-60.000
18-3	Marijn Prins	20.000
	André Kerkhof	30.000
	Hans van Oosterhout	35.000
	Jelle Harder	35.000 - 40.000
20-3	Rien Rense	3.000
26-3	Anja Schuitema	350

Ook gezien: een Havik en een aantal Sperwers

Vervolg van Hoeveel spreuwen?

Op pagina 19 van de vorige Korhaan staat een foto van een spreuwenwolk met de vraag “hoeveel Spreuwen staan op deze foto?”. Alle lezers worden nogmaals uitgenodigd om dit aantal te schatten, en door te geven aan communicatie@vwggooi.nl of Rien Rense, Elzenlaan 40, 1214 KM Hilversum. In het volgende nummer willen we een overzicht

geven van deze schattingen en de variatie. Het juiste aantal wordt dan ook bekend gemaakt. Helaas is er geen prijs te winnen; het gaat erom een idee te krijgen van de nauwkeurigheid van de schattingen.

Uit de veren

Van het coördinatieteam van de Subgroep Avifauna ontving de redactie deze keer geen nieuws. Wel volgt hier de lijst met adressen.

Werkgroepen Subgroep Avifauna	Coördinatoren	tel. nrs.	
1. Watervogeltelling	Guus Proost	035 52 51 661	g.proost@tiscali.nl
2. Midwintertelling	Rob Kole	033 29 99 408	rkole@wxs.nl
3. Eempoldertellingen	Jan Mooij	035 54 29 725	mooij.noorman@planet.nl
4. Weidevogelnestbescherming	Gert Bieshaar/ Frits During	035 53 11 002	g.bieshaar@wanadoo.nl
5. Tuinvogelonderzoek	Fernand Jager	035 69 33 553	f.c.jager@planet.nl
6. Gier-, Oever- en Huiszwaluwen	Dick Jonkers	035 52 60 456	dickjonkers@tiscali.nl
7. Boerenzwaluwen	Dick Jonkers/ Jelle Harder	035 52 60 456	dickjonkers@tiscali.nl
8. Telpost Corversbos	Fred van Klaveren	035 65 61 341	f.vanklaveren@natuurmonumenten.nl
9. CES / Vogelringstation	Dick Jonkers	035 52 60 456	dickjonkers@tiscali.nl
10. Nestkasten	Ronald Beskers	035 53 87 341	beskers@quicknet.nl
11. Steenuilen	Frank van de Weijer	035 53 11 207	fh.vd.weijer@hccnet.nl
12. Kerkuilen	Harry de Rooy / Gerard Mijnhout	035 62 89 470	harryderooij@planet.nl
13. Roofvogels	Hanneke Sevink	035 54 21 019	hannekesevink@freeler.nl
14. IJsvogels	Jelle Harder	035 69 37858	jelleharder@hetnet.nl

Vrouw Havik op bliksembezoek.

Carla Holzenspies

Nog genietend van een van de laatste zonnige warme herfstdagen zat ik vredig in de tuin in gezelschap van twee Kauwen, die vlakbij mij op de grond zaten te doezelen.

Plotseling werd het tafereel wreed verstoord door de onverwachte komst van de aanstormende vrouw Havik uit het Ericabos, die kennelijk “Kauw” op haar menu had staan. De klauwen gestrekt, klaar om te grijpen, ontdekte ze op het laatste moment tot haar grote schrik mijn ongewenste aanwezigheid. In enkele seconden moest ze haar vliegrichting wijzigen.

Doorvliegen betekende een wisse dood tegen het huis. Er was maar één uitweg. Over mij heen! Razendsnel maakte ze een hoek van 90°. Op tien centimeter van mijn gezicht vandaan zag ik de gele poten met de vlijmscherpe klauwen voorbij komen. De windverplaatsing was duidelijk voelbaar. Het gestreepte vogellichaam met afgeronde staart kwam onwaarschijnlijk dicht voorbij. Van schrik gaf ik een gil. Gelukkig dat de burens niet thuis waren. Nog nooit heb ik van zo dichtbij een vliegende Havik gezien. Een nooit te vergeten ervaring!

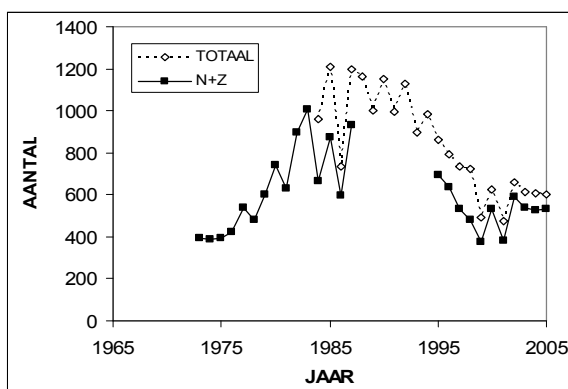
Het voorkomen van de Scholekster in de Eempolders

In de Korhaan van afgelopen januari hebben we het vóórkomen van de Grutto in de westelijke Eempolders bekeken. Bij het opzetten van de Eempoldertellingen dacht men vooral aan de weidevogels. Een interessante soort is de Scholekster.

Jan Mooij

Pas in de loop van de twintigste eeuw is de Scholekster, van oorsprong kustsoort, in het binnenland gaan broeden. In de Eempolders is hij waarschijnlijk rond 1940 verschenen. In de periode voor 1973, toen onze Eempolder-tellingen begonnen, zijn de aantallen geleidelijk gestegen.

Figuur 1 geeft het totale aantal getelde Scholeksters per jaar. Er zijn in deze grafiek twee lijnen. Oorspronkelijk werden alleen de Zuidpolder te Veld (telgebied zuid) en de Noordpolder te Veld plus de Maatpolder (telgebied noord) geteld. Pas vanaf 1984 wordt ook de Oostermeent meegeteld. In figuur 1 geeft de getrokken lijn de resultaten voor de oorspronkelijke telgebieden. De stippellijn geeft vanaf 1984 het totaal voor alle gebieden, dus inclusief de Oostermeent. Helaas heb ik tot nu toe de resultaten per telgebied niet kunnen achterhalen voor de jaren 1988 t/m 1995. Daarom ontbreekt voor deze jaren de getrokken lijn.

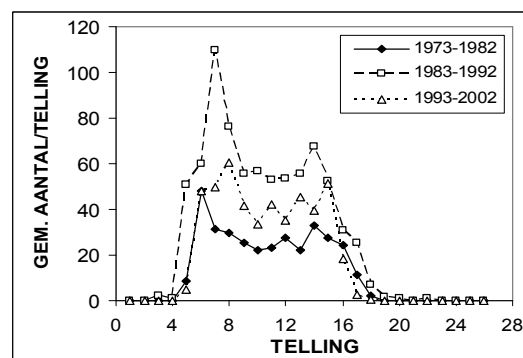

Figuur 1. Totaal aantal getelde Scholeksters per jaar. Getrokken lijn aantallen zonder de Oostermeent, de stippellijn de totale aantallen.

In onze polders komt de Scholekster buiten de broedtijd eigenlijk niet voor. De grafiek geeft daarom waarschijnlijk een goed beeld van het aantal broedvogels. Weliswaar komen jonge vogels vanaf hun derde of vierde jaar naar de

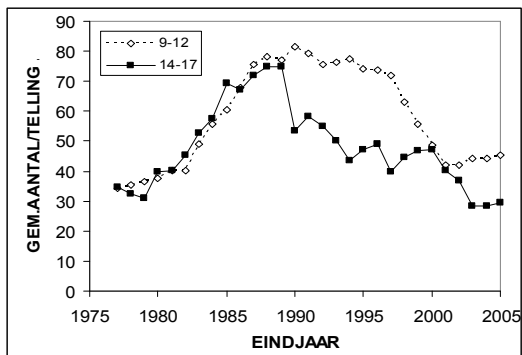
broedgebieden om daar in een soos af te wachten tot een geschikt territorium beschikbaar komt, maar omdat Scholeksters lang leven, zal dat maar een klein deel van de totale aantallen zijn. We zien een forse stijging tot in het begin van de jaren tachtig. Daarna lijken de aantallen steeds sneller terug te lopen. Rond 2000 stabiliseren de aantallen weer. Landelijk zijn de aantallen broedvogels ook het hoogst rond 1985. De oorzaken van de daling daarna lijken niet duidelijk. De hogere sterfte in de winter door gebrek aan schelpdieren in de Waddenzee, waar veel van onze Scholeksters overwinteren, treedt pas jaren later op.

In figuur 2 zien we hoe de Scholekster in de loop van het jaar voorkomt. Hiervoor zijn voor de zesentwintig tellingen in een jaar de gemiddelde aantallen per telling over drie perioden van tien jaar bepaald. We zien dat vanaf telling 5 (begin maart) de aantallen snel oplopen. Dan komt een piek, gevolgd door een min of meer vlak stuk. Rond telling 14 (eerste helft juli) is er nog een klein piekje, waarna de aantallen snel afnemen. Na telling 18 (eind augustus) zijn de Scholeksters vrijwel verdwenen uit de polders. Qua vorm van de curve is er niet veel verschil tussen de periodes. Het valt wel op dat in de laatste periode de Scholeksters wat eerder verdwijnen.

Figuur 2. Gemiddeld aantal Scholeksters per telling voor de drie periodes van tien jaar

In het verhaal over de Grutto (De Korhaan 38/5, december 2005) hebben we iets gezegd over het broedsucces door te kijken naar het vertrek van de vogels aan het eind van het seizoen. Als vogels vertrekken voor de jongen groot kunnen zijn, duidt dat op een mislukt broedsel. Omdat ook de Scholekster na het broeden wegtrekt is dat hier in principe ook mogelijk. De resultaten staan in figuur 3. In deze figuur vergelijken we de resultaten van de tellingen 9 t/m 12 (half april tot half juni, de vogels broeden) met die van de tellingen 14 t/m 17 (eind juni tot half augustus, de jongen groeien op). Omdat de resultaten per jaar sterk variëren heb ik het voortschrijdend gemiddelde over vijf jaar bepaald. Daarvoor neemt men het gemiddelde over de eerste vijf jaar, voor het volgende punt wordt het eerste jaar vervangen door het zesde enzovoorts tot het laatste jaar. Op die manier worden trends vaak veel duidelijker.

Figuur 3. Vijfjarig voortschrijdend gemiddelde voor de tellingen 9 t/m 12 (broeden) en 14 t/m 17 (opgroeien jongen).

We zien dat in het begin beide curven bijna gelijk omhoog lopen. Vanaf midden jaren tachtig blijven de aantallen in de tweede periode iets achter. Dit kan wijzen op een wat lager broedsucces. Kort hierna begint de groei van de aantallen broedvogels te stagneren. In 1990 dalen de aantallen bij de tellingen 14 t/m 16 plotseling scherp. Het aantal broedende

Scholeksters daalt eerst maar heel langzaam, maar na een aantal jaren versnelt dat. Omdat de aantallen voor de periode met opgroeiende jongen nauwelijks zakken ontmoeten de lijnen elkaar rond 2000. Een paar jaar later stabiliseert het aantal broedende vogels, maar de andere lijn lijkt weer te zakken.

In het begin was het broedsucces duidelijk goed. De aantallen Scholeksters groeiden sterk. Het uit elkaar lopen van de twee lijnen zou kunnen betekenen dat de goede gebieden vol raakten en dat daardoor het broedsucces begon terug te lopen. Aan de andere kant stagneren in deze tijd over heel Nederland de aantallen broedvogels. Het is dus de vraag of het broedsucces in de Eempolders wel zo belangrijk is. De scherpe daling in 1990 hangt ongetwijfeld samen met de landinrichting in dat jaar. Een deel van het gebied is ongeschikt geworden om jongen groot te brengen. De Scholeksters, die lang leven, bleven broeden, maar zonder voldoende succes. Uiteindelijk bleven alleen de goede territoria over. Daar was het broedsucces voldoende, zodat de aantallen konden stabiliseren. Het is mogelijk dat de huidige situatie weer stabiel is. Toen de lijnen over elkaar vielen namen de aantallen toe, dus met een zeker verschil kan het broedsucces voldoende zijn voor een constante populatie. De tellingen in de volgende jaren zullen dat moeten uitwijzen.

Kijken we naar de verdeling over de gebieden, voor zover beschikbaar, dan zien we dat in alle deelgebieden de aantallen sinds het hoogtepunt kleiner zijn geworden. De afname is verreweg het sterkst in de Oostermeent. Daar verdwijnen de Scholeksters het vroegst in het jaar, en de aantallen nemen nog steeds af. Het beste lijkt het broedresultaat tegenwoordig in de Zuidpolder te Veld, waar de aantallen de laatste jaren ook toenemen.

Nieuwe vaartochten met Vestingvaart Naarden.

Vestingvaart Naarden gaat in het vaarseizoen 2006 haar reguliere rondvaarten in de Vesting Naarden uitbreiden met twee nieuwe vaartochten op de zondagmorgen. Beide tochten starten vanaf de vaste ligplaats op de kop van de Nieuwe Haven tegenover restaurant De Turfloods.

De eerste tocht, genaamd de 'Vroege Vogel Vaart' start om 7.00 uur 's morgens en duurt twee uur. Voor degenen die op de zondagmorgen wat moeite hebben met vroeg opstaan is er een herkansing om 9.00 uur; dan start onze 'Natuurvaart', die precies hetzelfde traject aflegt als de eerste vaart van die ochtend. Vanuit de Nieuwe Haven varen we via het buitenwater langs de Lange Bedekte Weg de Karnemelksloot op langs het Vogelasiel, en daarna langs het natuurgebied van het Naardermeer door naar de Loodijk. Onderweg zal veelvuldig de mogelijkheid worden gegeven om even stil te liggen om vogels en planten die we tegenkomen beter te bekijken.

Als medeoprichter van Vestingvaart en als 'vers' lid van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken leek het mij aardig om een tocht te organiseren speciaal voor leden. Niet op de zondagochtend, maar op zaterdagochtend 6 mei. Vertrek 7.00 uur vanuit de Nieuwe Haven tegenover De Turfloods te Naarden-Vesting. We maken een wat langere tocht dan de reguliere vaartocht op zondag. We varen allereerst door de vesting naar de Zeepoort, vervolgens buiten de vestingwerken om naar Fort Ronduit en daarna via de Oude en Nieuwe

Haven en de Karnemelksloot naar de Loodijk. De tocht zal ongeveer drie uur duren en we hopen zo rond de klok van 10.00 uur weer af te meren in de Nieuwe Haven. Kosten? Ik ga met de pet rond om de brandstofkosten te dekken, dat is voldoende.

Oproep

Voor de zondagochtenden zijn we op zoek naar mensen die het leuk vinden om tegen (een kleine) vergoeding iets over de vogels en planten die we tegenkomen te vertellen. Dé gelegenheid om de werkzaamheden van onze Vogelwerkgroep te promoten en nieuwe leden te winnen!

Wilt u met mij meevaren op 6 mei, dan kunt u mij bellen of mailen op onderstaand nummer. We hebben plaats voor ongeveer 20 mensen aan boord van de 'Opwaarts'. Bij meer belangstelling gaan we kijken of we onze tweede boot, de 'Rondwaarts' kunnen inzetten, die plaats biedt aan ongeveer 28 mensen.

Wilt u op andere data met uw eigen familie, vrienden of kennissen varen, kijk dan op de website van Vestingvaart voor meer informatie en/of boekingen; www.vestingvaart.nl.

Lex Maat

Anna Meursstraat 2
1411 SM Naarden
035-6941194
lexmaat@xs4all.nl

Het succesverhaal van de IJsvogel in Gooi en Vechtstreek in de periode 1995 – 2005

IJsvogels zijn voor vogelaars altijd bijzondere waarnemingen geweest. Je zag ze niet zo vaak, zeker niet in Noord-Holland. In onze regio had je wat meer kans, maar het bleven waarnemingen die je in je vogeldagboekje onderstreepte. En....., broedgevallen waren al helemaal bijzonder! Wat is er gebeurd met de IJsvogel in de afgelopen jaren?

Jelle Harder

In eerdere publicaties in De Korhaan (zie literatuurlijst) heb ik uiteengezet hoe het de broedende IJsvogels in het werkgebied van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken is vergaan tot en met 2001. Om de draad weer op te pakken en het geheugen te activeren eerst een korte terugblik, daarna de laatste ontwikkelingen in onze regio.

Situatie tot 1990

In geheel Noord-Holland werden tussen 1960 en 1990 nooit meer dan 10 broedparen tegelijk in een jaar vastgesteld (Ruitenbeek *et al.* 1990). Dat was in 1983 met 2 paar in de Vechtstreek, 7 paar in het Gooi en 1 paar bij Haarlem. In onze eigen avifauna ‘Vogels tussen Vecht en Eem’ (Jonkers *et al.* 1987) worden voor het Vechtplassengebied broedende IJsvogels een uitzondering genoemd. Als mogelijke reden daarvoor wordt gewezen op het vrijwel ontbreken van goede nestplaatsen. Over het Gooi wordt gemeld dat de soort er vanaf de jaren dertig een traditionele broedvogel is op de ’s-Gravelandse landgoederen met jaarlijks gemiddeld 3 paar en in gunstige jaren zelfs 5 paren. In het noorden van het Gooi tussen de relatief rustige landgoederen huizen jaarlijks 2-3 paren IJsvogels. Het totaal voor het Gooi bedroeg daarmee jaarlijks dus 5-8 paar. Exacte cijfers per jaar voor de regio of delen daarvan worden in de Avifauna niet genoemd. Landelijke tellingen geven aan dat in geheel Nederland tussen 1960 en 1990 het aantal ijsvogelbroedparen schommelde tussen circa 10-250.

Periode 1990 tot en met 2001: een nieuwe trend?

In 1992 maakte ik een publicatie voor de vogelwerkgroep met als titel ‘Vogels zien en beschermen’. Daarin werd onder andere voor de IJsvogel voorgesteld in de regio speciale

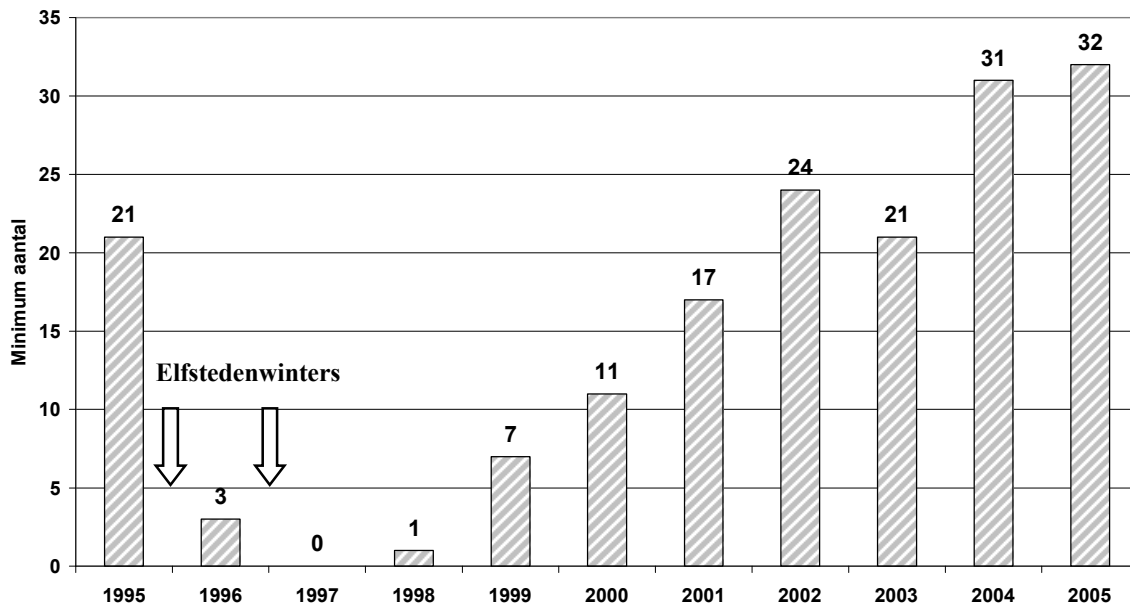
ijsvogelwanden aan te leggen (Harder 1992). Doel hiervan was IJsvogels meer broedplaatsen aan te bieden dan er toen voorhanden waren. IJsvogels hebben namelijk een hoge rechte oever nodig die niet begroeid is. In de kale grond graven ze met hun snavel en poten een nestgang; aan het eind ervan worden de eieren gelegd. In 1991 werden al enkele voorbeeldwandjes gemaakt, waarvan er in 1992 direct één bezet was. Dat was het begin van de vele wanden die nog zouden volgen.

Om het succes of falen van de aangelegde ijsvogelwanden te weten werden de wanden natuurlijk gecontroleerd. Dat leidde er mede toe dat ik vanaf 1995 besloot in het gehele werkgebied van de Vogelwerkgroep Het Gooi e.o. het totale broedbestand van de IJsvogels te gaan bijhouden. Tot mijn grote verbazing kwam het aantal broedende IJsvogels in 1995 uit op 21 paar in Gooi en Vechtstreek (Figuur 1). Een recordaantal!

In de ‘Broedvogels van Noord-Holland’ (1990) staat dat er jaarlijks waarschijnlijk 3-6 paar IJsvogels in de provincie broeden (een lager aantal dus dan hiervoor genoemd uit Vogels tussen Vecht en Eem: 5-8 paar alleen al voor het Gooi). Toegevoegd wordt: “Gezien de ontwikkelingen van de Nederlandse broedpopulatie valt niet te verwachten dat de stand van de IJsvogels binnen Noord-Holland op korte termijn sterk zal veranderen”. Slechts vijf jaar later blijkt deze stelling door de IJsvogels hard te zijn onderuitgehaald. Gelukkig maar.

Figuur 1. IJsvogelbroedparen in Gooi en Vechtstreek

Naderhand bleek er voor geheel Nederland in 1995 een recordaantal paren (246) te zijn geweest. Jammer was natuurlijk dat niemand in onze omgeving de toename van het aantal paren tot 1995 heeft kunnen registreren.

Mijn jubelstemming (en die van vele ijsvogelliefhebbers) bereikte in de twee jaar daarna helaas wel een dieptepunt. Twee strenge winters deed het aantal broedparen hier kelderen

naar 0 paar in 1997! De IJsvogels konden weer opnieuw beginnen.

Blijven strenge winters uit dan zijn IJsvogels in staat in ongeveer vijf tot zeven jaar weer terug te keren op het eerdere aantal broedvogels. Gelukkig gebeurde dat inderdaad, het lukte de IJsvogels weer op te klimmen tot dat hoge aantal. Dat was al in 2001. De landelijke trend was dezelfde als in onze regio (Tabel 1).

Tabel 1. Aantal ijsvogelparen in 1995 t/m 2005

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Gooi en Vechtstreek	21	3 - 5	0	1	7 - 10	11 - 13	17 - 23	24 - 31	21 - 22	31 - 35	32 - 38
Nederland geteld	246	43	21	52	90	263	MKZ ¹⁾	616	281	494	²⁾
Nederland geschat	375-425	70-90	35-50	70-90	125-175	275-315	375-425	650-700	400 - 450	550 - 600	²⁾

¹⁾ MKZ = MKZ-uitbraken (Mond- en Klauwzeer). Hierdoor konden veel gebieden niet of ten dele worden geïnventariseerd.

²⁾ Deze gegevens zijn nog niet beschikbaar.

Opvallend was echter dat het er op leek dat het hoge aantal van 1995 (21 paar) mogelijk geen uitzondering meer zou zijn. Zou de soort zich, ook landelijk, kunnen handhaven op dit niveau? Gezocht naar de redenen van de toename waren de antwoorden al eerder geconstateerd: De afgelopen jaren was het oppervlaktewater veel schoner en helderder geworden. Voor IJsvogels een voorwaarde om vis te kunnen vangen. Daarnaast durf ik vast te stellen dat mede dankzij het maken van ijsvogelwanden in ons werkgebied IJsvogels nu meer mogelijkheden hebben om te broeden. Uit de feiten blijkt dat ze daar sinds 1992 dankbaar gebruik van maken (zie verder bij IJsvogelwanden en hun nut).

Periode 2002 tot en met 2005: de trend een niveau hoger?

Uit de inventarisatiecijfers vanaf 2002 is op te maken dat de ingezette trend naar een aantal van 20-25 broedparen in de regio zich handhaaft tot 2004. Vanaf dat jaar lijkt het of er een nieuwe sprong vooruit wordt gemaakt. De aantallen stijgen tot boven de 30 paar. Zulke aantallen zijn hier nog niet eerder vertoond. Het jaar 2005 is een absoluut topjaar voor de regio! (Figuur 1 en Tabel 1). De nieuwe toename is ook nu voor een deel toe te schrijven aan weer extra gemaakte ijsvogelwanden.

Toch moet ik deze euforie een beetje temperen. Dankzij voortdurend aandacht voor het doorgeven van waarnemingen (in 2005: ± 125)

en informatie die duidt op broedende IJsvogels, moet ook enige rekening worden gehouden met een 'waarnemerseffect'. Meer aandacht voor een bepaalde soort levert in de regel ook meer gegevens op. Het waarnemerseffect komt vooral door de incidentele broedgevallen die bekend worden uit de 'losse' waarnemingen. Daarin ben je vaak afhankelijk van de toevalligheid dat iemand ergens wat ziet en doorgeeft. De bekende broedplaatsen en alle wanden worden al jaren goed in de gaten gehouden. Dat is een soort constante factor bij de inventarisaties.

Op grond van de cijfers nog een handvol waarnemingen, die mogelijk met broedvogels te maken hebben en de aanwezigheid van geschikt broedbiotoop is de conclusie gerechtvaardigd dat in het werkgebied van de Vogelwerkgroep Het Gooi e.o. in 2005 zeker 40-50 paar IJsvogels gebroed hebben.

Een kort onderzoek dat ik vorig jaar hield naar de situatie in de provincie leverde tenminste 52-62 getelde broedgevallen op voor 2004. In 2005 zullen de getallen ongeveer het zelfde zijn geweest. Een schatting van het totale aantal in geheel Noord-Holland zal vermoedelijk uitkomen op 65-80 paar IJsvogels. Een ongekend hoog aantal.

Omdat het met de IJsvogels zo goed gaat is bij de herziening in 2004 van de Rode Lijst van de Nederlandse broedvogels de soort niet meer als bedreigd beschouwd en kon van de lijst worden gehaald. In dat zelfde jaar was er een Birdlife publicatie 'Birds in Europe' met een Europese Rode Lijst van Vogels. Op deze lijst heeft de IJsvogel wel een bedreigde status. Reden genoeg dus om blijvende aandacht voor deze vogelsoort te houden.

Situatie in de Vechtstreek vroeger en nu

Zoals eerder genoemd broedden er in het verleden (1960-1990) nooit meer dan tien paar IJsvogels in Noord-Holland. En hiervan was dan een enkel paartje bekend uit de Vechtstreek. Uit de tijd van vóór 1960 is nauwelijks wat bekend. De perioden waarover in dit verband gesproken wordt zijn vooral de jaren dertig, veertig en vijftig. In die tijd moet het water veel schoner geweest zijn dan bijvoorbeeld vanaf de jaren zestig en zeventig. Het is goed te bedenken dat het aantal vogelaars en onderzoekers in die tijd ook minder was dan nu. De broedgebieden zullen ook toen niet al te intensief zijn onderzocht. Op dit moment zijn er echter geen

aanwijzingen dat het tot 1960 veel beter gesteld was met broedende IJsvogels in de Vechtstreek. Het minder schone water werd terecht nog al eens opgevoerd als remmende factor op de aanwezigheid van broedende IJsvogels, maar in een vroegere tijd met wel schoon water moeten er ook andere oorzaken zijn geweest voor de afwezigheid. Het ontbreken van goede nestgelegenheid speelt daarbij een rol in de Vechtstreek. Wat is hiervoor dan de verklaring dat dit aan het einde van de vorige eeuw aan het veranderen is?

Kortenhoefse Plassen, begin 1900

Als je oude foto's en schilderijen van de Vechtplassen bekijkt uit de periode 1900-1950, is te zien dat in de dorpen en het landschap doorgaans een lage en spaarzame begroeiing aanwezig was. Landjes waar gras en riet groeiden werden gemaaid; bomen of struiken kregen zo weinig kans.

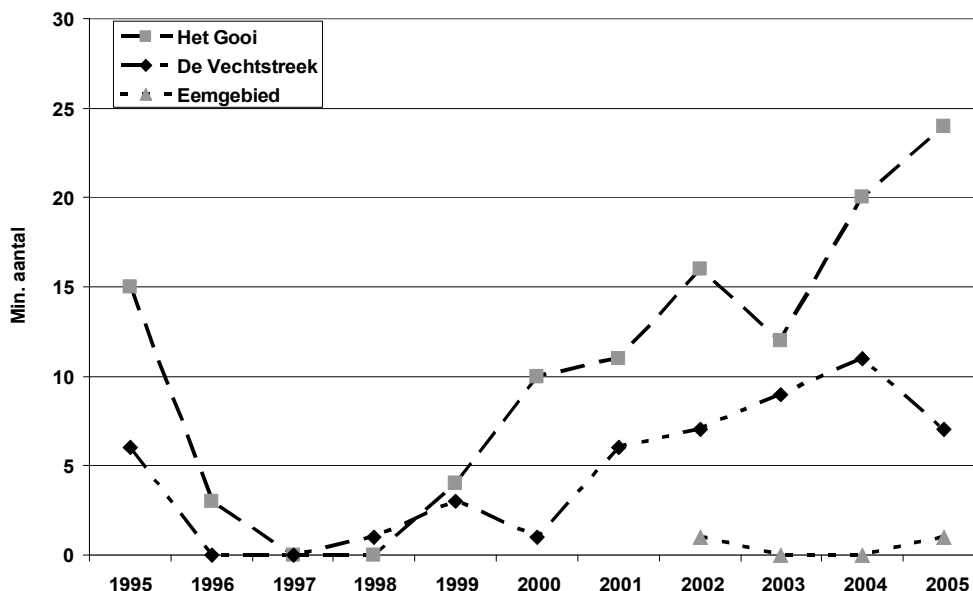
Nabij Ankeveen, begin 1900

Op plaatsen waar wel bomen stonden zal het hout regelmatig weggezaagd zijn als geriefhout (brandhout, bezems, stelen voor gereedschap).

De meeste bomen kregen niet veel gelegenheid tot maximale grootte uit te groeien. Nadat door de stijgende welvaart dit geriefhout niet meer nodig was en er veel minder of niet werd gemaaid, bereikten veel meer bomen een respectabele hoogte en dikte. Daarna kon het gebeuren dat dikke, zware bomen, die aan de oever stonden bij flinke stormen omwaaiden. Met een beetje geluk kwam de wortelkluit dan direct langs het water te liggen. En juist die wortelkluiten zijn in het Vechtplassengebied de plaatsen waarin IJsvogels hun nestgangen

kunnen graven. Nu strenge winters de laatste jaren uitblijven is het voor de eigenaren en beheerders van de bosopslag op de legakkers en dergelijke veel moeilijker de groter wordende bomen regelmatig af te zetten. Immers, doorgaans gebeurde dat vanwege het gemak over het ijs. Onderhoud kost nu veel meer moeite en tijd. Mijn conclusie is dus dat mede door de verbossing van het plassengebied de IJsvogels meer kansen hebben gekregen. De toegenomen aantallen in de Vechtstreek geven hiervoor een indicatie (Figuur 2).

Figuur 2. Verdeling broedparen per streek 1995 - 2005

Situatie in Het Gooi vroeger en nu

Bij een vergelijking voor Het Gooi tussen vroeger en nu kan ook gedacht worden aan de jaren tot 1990 en de periode daarna. Gemeld werd al dat in het totale Gooi vroeger jaarlijks 5-8 paartjes broedende IJsvogels werden vastgesteld. In 1995 waren dat 15 paar, tussen 2000 en 2004 circa 10-20 paar en in 2005 minimaal 24 paar (Figuur 2).

Deze geweldige toename is niet toe te schrijven aan slechts één aspect. Meest voor de hand liggend is natuurlijk het uitblijven van strenge winters maar vóór de 'Elfstedenwinters' van 1996 en 1997 bedroeg het aantal paren ook al 21. Een andere reden zal te maken hebben met het uitbaggeren van de vele zanderijsloten in de regio en de grachten van de vesting Naarden. In schoner water leven meer vissen en deze zijn ook zichtbaarder voor de IJsvogels. Regionale en landelijk toename van het aantal IJsvogels zal er ook toe leiden dat na de kerngebieden van

de soort ook andere geschikt geworden terreinen worden bevolkt. Bedenk daarbij dat er de afgelopen 15 jaar ijsvogelwanden zijn aangelegd en de toename is waarschijnlijk geheel verklaard (zie ook hierna).

IJsvogelwanden en hun nut

Uit bovenstaande teksten is duidelijk dat er regelmatig nieuwe broedwanden voor IJsvogels worden gerealiseerd. In 1995 waren er 11 wanden beschikbaar en in 2000 24 wanden. Van 2002 tot en met 2005 zijn er 46 bijgemaakt met het grootste aantal in 2005: 27 nieuwe ijsvogelwanden.

Per eind maart 2006 zijn er in het gehele werkgebied van de Vogelwerkgroep Het Gooi e.o. 105 wanden gebruiksklaar (in de Vechtstreek: 35, Het Gooi: 68, het Eemgebied: 2). Ze zijn verdeeld in 91 afgestoken stukjes oever, 13 wortelkluiten van een omgewaaide of omgetrokken boom en één wand is gemaakt van kleine

wortelstronken, aangevuld met aangevoerde aarde. In deze laatste wand zit ook een kunstnest. Voor alle duidelijkheid: dit zijn wanden die onderhouden en gecontroleerd worden.

De ijsvogelwanden bevinden zich vooral op forten (5), landgoederen (9), vesting Naarden, oude ijsbaan, bosgebied, rivier, haven, kanaal en gemeentelijke waterpartijen aan de rand van woonwijken. In totaal zijn ze verdeeld over 41 terreinen en locaties. Op de meeste terreinen bevinden zich 2-3 wanden en maximaal 6. In de praktijk betekent het dat een terrein meestal geschikt is voor één soms twee ijsvogel-territoria .

Als we naar het gebruik van de wanden in 2005 kijken is de conclusie dat van de 30 terreinen er 17 bezet waren met in totaal 18 paar IJsvogels. Het aantal IJsvogels dat broedt in door vrijwilligers gemaakte wanden is dus een belangrijk deel (56 %) van de minimaal 32 broedparen in het gehele onderzoeksgebied. (Ter vergelijking: in 2002 was dat 62 %, in 2003: 57 % en in 2004: 52 %).

IJsvogelwerkgroep

De laatste jaren zijn steeds meer mensen bij het ijsvogelwerk betrokken geraakt. Gezien de omvang er van is het niet meer mogelijk het alleen te doen. Daardoor is dit werk echter nog leuker geworden. Je kennis overdragen en anderen daar deelgenoot van maken geeft veel plezier in deze hobby. Het is steeds weer genieten als mensen willen helpen met het maken, controleren en onderhouden van de wanden. De speciaal gemaakte IJsvogelhandleiding is hierbij van grote waarde (Harder 2004).

Om de organisatie naar buiten toe een gezicht te geven is op 28 februari 2005 officieel de IJsvogelwerkgroep Gooi en Vechtstreek opgericht. De werkgroep is gewoon onderdeel van de vogelwerkgroep. Er zijn nu 26 mensen actief betrokken bij de controle en onderhoud.

Interessante zaken

- In Gooi en Vechtstreek is de gemeente Naarden al jaren koploper met het meeste aantal ijsvogelpaartjes. In 2005 14-15 paar! 's-Graveland was tweede met 6-7 paar (Tabel 2).

Tabel 2. IJsvogelbroedparen per gemeente in 2002 t/m 2005

	2002	2003	2004	2005		2002	2003	2004	2005
De Vechtstreek					Het Gooi				
Muiden	1	0	1		's-Graveland	4 - 6	3	7	6 - 7
Weesp	0 - 1	0	0	0	Naarden	7	5 - 6	11 - 12	14 - 15
Ned. den Berg	1 - 2	0	1	1	Hilversum	3 - 4	3	1 - 2	3 - 4
Vreeland		1	2	1	Huizen	2	1	1	1
Loenen a/d Vecht			1	0	Subtotaal	16 - 19	12 - 13	20 - 22	24 - 27
Nieuwersluis		1	1	1	Eemgebied				
Ankeveen	2 - 3	1	1 - 2	1 - 2	Eemnes	1	0	0	1
Kortenhoef	2 - 3	3	1	1	Eembrugge				0 - 1
Loosdrecht	1	3	3 - 4	2	Subtotaal	1	0	0	1 - 2
Subtotaal	7 - 11	9	11 - 13	7 - 8	Totaal	24 - 31	21 - 22	31 - 35	32 - 37

- Tijdens een vaartocht op 21 november 2004 op het Naardermeer werden door Rombout de Wijs en mijzelf 7 verschillende IJsvogels gezien.
- In Bussum werd in februari 2005 een kunstnest geplaatst. Tot een broedgeval is het (nog) niet gekomen. Een Naarder heeft m.b.v. de IJsvogelhandleiding bij zijn huis in Frankrijk een kunstnest gemaakt.
- In maart 2005 werden bij het vernieuwen van een brug aan het Hollands End in Ankeveen twee dode IJsvogels onder de brug gevonden.
- Begin 2004 werd bij het Tienhovens Kanaal de 100^e ijsvogelwand in de provincie gemaakt. In 2005 broedde de IJsvogel hierin. Voor het eerst broedde er ook een IJsvogel langs de Gooijergracht.
- Bij vergravingen in het natuurontwikkelingsgebied Cruysbergen zijn voorzieningen getroffen om IJsvogels in de toekomst nestgelegenheid te bieden.
- Eind maart 2006 zijn langs de Vecht tussen fort Uitermeer en De Nes niet minder dan 18

nieuwe wanden gemaakt op 7 verschillende locaties. De uitvoering gebeurde door Landschap Noord-Holland en werd betaald door Waternet (vroegere DWR) in het kader van het Restauratieplan Vecht. (Voor de controle en onderhoud hiervan kunnen vrijwilligers zich nog bij ondergetekende aanmelden).

- Het doorgeven van ijsvogelwaarnemingen - vooral van het Vechtplassengebied- blijft voor dit onderzoek van groot belang. Hoe meer waarnemingen hoe duidelijker het beeld wordt. Vooral gegevens van maart tot augustus zijn van belang om de broedvogelstand te bepalen.
- De Ijsvogelhandleiding van Landschap Noord-Holland is nog steeds te koop. Maak € 4,50 over op giro 263 53 73 t.n.v. Landschap Noord-Holland te Castricum o.v.v. Ijsvogelhandleiding. Gratis downloaden kan ook via

www.landschapnoordholland.nl/publicaties.php

Plannen

Een actieve werkgroep heeft altijd plannen. Zo is het idee om ook in 2006 op verschillende plaatsen in Het Gooi aanvullend nog enkele wanden te maken. Het Gooi is dan aardig voorzien. Interessant zou ook zijn meer onderzoek te doen naar het voorkomen van Ijsvogels in het Eempoldergebied en de Eem, op de grens van ons werkgebied. Wie meldt zich?

Over het voorkomen van Ijsvogels op de verschillende Vechtplassen is nog veel te weinig bekend. Mensen die gericht hieraan aandacht willen geven kunnen zich bij mij opgeven.

Dankwoord

Na lezing van dit verhaal zal het duidelijk zijn dat voor het tot stand komen ervan de hulp nodig is van velen. Daarom dank aan de leden van de Ijsvogelwerkgroep die de wanden controleren en onderhouden en dank aan allen die mij de vele waarnemingen leverden. Veel dank ook aan de particuliere terreineigenaren en terreinbeheerders die altijd hun medewerking gaven en enthousiast zijn over deze activiteiten.

Literatuur

Harder, Jelle. 1992. Vogels zien en beschermen. Uitgave 79. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum.

Harder, Jelle. 1997. Gooi en Vechtstreek bieden Ijsvogel overlevingskansen. De Korhaan, 31 (5): 157-160.

Harder, Jelle. 1999. Broedende Ijsvogels terug in Het Gooi en de Vechtstreek. De Korhaan, 33 (5): 115-116.

Harder, Jelle. 2001. Broedende Ijsvogels in Gooi en Vechtstreek 1995-2001. De Korhaan, .35 (.5): 120-122.

Harder, Jelle. 2004. Ijsvogelwanden, aanleg, controle en onderhoud. Landschap Noord-Holland, Castricum.

Jonkers, Dick A., Rob A. Kole & Jaap Taapken. 1987. Vogels tussen Vecht en Eem. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum: 255-256.

Ruitenbeek, Wim, Kees (C) J. G. Scharringa en Piet J. Zomerdijk. 1990. Broedvogels van Noord-Holland. Stichting Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland i.s.m. provinciaal bestuur van Noord-Holland, Assendelft: 308.

Jelle Harder, Oude Amersfoortseweg 56, 1213 AE, Hilversum, 035-6937858, jelleharder@hetnet.nl

Ontvangen literatuur

Samenstelling: Paul Keuning

Dit is een selectie uit de lijst van tijdschriften gericht op vogelnieuws, met name uit de regio.

Argus jg 30 (3) dec. '05. Blad van de Faunabescherming. H. Niesen 'Vogels als voorpaginanieuws' Over de dominomus en het kleine risico op uitbreiding van het H5N1 virus.

Dier en Milieu, jg 80 (5) okt. '05. Blad voor handhavers van de wet. H. Top 'Wie vreet de eieren van de weidevogels op?' Dat doet niet alleen de vos.

Dier en Milieu, jg 80 (6) dec. '05. Blad voor handhavers van de wet. Weinig vogelnieuws. Wel staat in elk nummer de handhavingskalender. Daarop staan voor alle milieuovertredingen de wetsartikelen volgens welke die ingrepen in de natuur verboden zijn. Doden van roofvogels met aas of geweer mag bijvoorbeeld niet volgens Art. 9 van de Flora- en faunawet, net zoals het vangen van Putters, Sijzen, Groenlingen of Vinken.

De Dompfoorn, jg 39 (3) sept '05 Natuur- en vogelwacht De Vijfheerenlanden (Leerdam en omgeving). Goed artikel van SOVON over de kans dat trekkende watervogels de vogelgriep overbrengen naar Nederland. De kans is klein, maar het is niet uit te sluiten dat vogels vanuit Azië in contact zijn geweest met individuen of populaties in besmette gebieden. Er is een tabel opgenomen met soorten die vanuit het oosten hier overwinteren. O.a. Kleine Zwaan, diverse ganzen- en eendensoorten, Goud- en Zilverplevier. A. Sprang maakt melding van drie succesvolle broedgevallen van de Kerkuil.

De Dompfoorn, jg 39 (4) dec '05 Natuur- en vogelwacht De Vijfheerenlanden. R. Wiering schrijft over de Veldleeuwerik, waar het niet goed mee gaat: 10% is over van wat er 40 jaar geleden rondvloog.

Tussen Duin & Dijk jg 4 (5) Natuur in Noord-Holland. F. Groen 'Drie jaar Kinseldam'. Tussen Durgerdam en Holysloot ligt in het Markermeer een 2 km lange dam van 25 meter breed, waar in 2004 al 95 vogelsoorten neerstreken. Bijzonder waren de Bonapartes Strandloper, de Gestreepte Strandloper, de Reuzenster en de Witvleugelstern. W.

Ruitenbeek 'De Kreupel, nieuwe natuur in het IJsselmeer.' Het gaat hier om een nieuw opgespoten zandplaat voor de kust van Wieringen. Een eldorado voor Visdieven, Kokmeeuwen en Aalscholvers. R. Slings & P. Veel melden een broedgeval van de Grauwe Klauwier bij Castricum.

Dutch Birding jg 27 (5) '05. Uitgebreide berichtgeving over de Tunesische Vink en de Westelijke Blonde Tapuit. Op blz. 323 de Dutch Birder in zijn element: tientallen 'vogelliefhebbers' met digitaal cameraatje in de aanslag op enkele meters afstand van de Haakbek in Beijum in Groningen. Leuke waarnemingen met foto: de Lachstern en de Baardgrasmus.

Dutch Birding jg 27 (6) '05. Veel bijzondere waarnemingen: Blauwvleugeltaling (Texel), Amerikaanse Smient (Zeeland), en de Slangenarend (IJmeerdijk, Flevopolder).

Ficedula jg 34 (3) juni '05 Twentse VWG. – De Canon stabilisatiekijkers zijn door Twente beoordeeld en in orde bevonden. L. Dijkse constateert dat de Blauwe Kiekendief op alle Waddeneilanden terug loopt.

Fitis jg 41 (3) sept '05 VWG Zuid-Kennemerland. J. Kuys doet verslag van de discussie of er al dan geen Matkoppen waargenomen kunnen worden in de duinstreek. In **Fitis** (4) nov '05 schrijft A v.d. Berg over de Taigaboomkruipers in Zuid-Kennemerland. G. Baeyens bemerkt dat de Halsbandparkiet volledig geïntegreerd is in het stadsbeeld in Haarlem.

De Gierzwaluw jg 43 (2) aug. '05 VWG Amsterdam. Ph. Derks melden een toename van het aantal Krooneenden in Groot-A'dam.

De Grauwe Gans jg 21 (5) '05 Vogel- en natuurwacht Zuid-Flevoland. I. Steinhäuser is te voet van Aken naar Santiago de Compostela gelopen en ontmoet onderweg vele interessante vogels en zoogdieren. K. Mauer heeft vanaf 1982 alle tuinsoorten genoteerd, die hij op 4 verschillende adressen in

Almere heeft waargenomen: een lijst van in totaal 107 soorten.

Groene Hart Visie jg 3 (3) dec '05. Geen vogelberichten in dit nummer, wel sympathiek om de verstening van het groene hart van Zuid-Holland tegen te gaan. Zelfs een kort verslag van de manifestatie tegen de A6-A9 plannen.

IJsselmeerberichten jg 32 (2) '05. De ontwikkelingen rond IJburg fase II worden op de voet gevolgd. Was het bekend dat de grootste futenkolonie van Europa nestelt in de jachthaven van Enkhuizen?

Knipselkrant jg 29 (3) juli '05 Uitg. Faunabescherming. Trouw 15-9-05. Bioloog dr. Kees Musters stelt dat het rapen van één ei en daarna beschermen van de nesten beter is dan niets doen. Nog beter zou het zijn om alle eieren te laten liggen en slechts nesten te beschermen, maar daar krijg je de Friese vogelwachters niet voor mee. N-H. dagblad 14-10-05 'Koolmees bedreigd'. Het opwarmende klimaat zorgt voor een vroeger aanbod van rupsen. Op het moment dat de Koolmees jongen heeft is het aanbod van voedsel daardoor beperkt.

De Korhaan jg 33 (3) juli '05 B. Natuurpunt Noorderkempen. Op 6 maart maar liefst 96 Pestvogels bij Kijkuit.

De Kruisbek jg 48 (4) sept Vogelwacht Utrecht. G. Ottens 'Visarenden in de provincie Utrecht' De kans om een visarend te zien is het grootst in het Vechtplassengebied en langs de Lek/Rijn in de maand september. G. Peterse Kleinst Waterhoen, het wonder in de polder Achteraf leidde tot minstens twee broedsels. D. Schmitt zag op 11-10-05 een Zeearend en even later twee Visarenden vlakbij vliegveld Hilversum.

Limosa jg 78 (2) aug. '05 Sovon. A.J. v. Dijk e.a. Het LBS soortenonderzoek naar Broedvogels, dat loopt vanaf '98 is voortgezet naar 2000-'02. In deze relatief gematigde winters lieten de meeste soorten een toename in aantal zien. 500 Paar voor de Geoorde Fuut, ongekend!. En verder: K. Camphuysen en F. de Vreeze 'De Drieteenmeeuw als broedvogel in Nederland'. Deze steile klifbewoner heeft zijn plekje gevonden op een boorplatform 65 km ten Noorden van Friesland.

Meerkoet (4) '05 Natuurver. Wieringermeer. B. Winters heeft de ringgegevens vanaf '98 voor wat betreft de Merel onder de loep genomen.

Van de in Wierhaven geringde vogels kwamen verschillende terugmeldingen uit Engeland, Liverpool \pm 500 km, één uit Zweden en één uit Finland (1353 km) Onze tuinvogels zijn dus niet zo honkvast als we dachten. Kijk ook maar naar de in Stavanger geringde Merel (973km). L. Smit Broedresultaat van de Kerkuil in '04: 115 jongen geringd van 22 broedparen. J vd Winden en L. Kelder 'Zwarte Sterns op zandplaat de Kreupel.' Van alle 20.000 Zwarte Sterns in het IJsselmeergebied verblijft 40% 's zomers korter of langer op deze zandplaat. Enkele honderden zijn intussen geringd en gemeten.

Van Nature jg 15 okt. (10) 05 Ver. Natuurmonumenten. De Petgaten bij Ankeveen zijn weer open. Jg 15 nov. (11) 05. Verslag van de A6-A9 demonstratie: deze verbinding is overbodig en ongewenst. Daarnaast: Veel vrijwilligers staken de handen uit de mouwen op actiedag 15 okt.

Natuur Nabij jg 33 (4) dec. 05 IVN Eemland. De IVN M. v.d. Kaa 'De eerste schreden van een beginnend (roof-)vogelaar.' Struinend door de bossen rond Soest op zoek naar buizerd-, havik- en boomvalknesten.

Landschap Noord-Holland jg 32 (3) sept. F. Buissink 'De Velduilen op Texel hebben het nog steeds naar hun zin, dankzij een overvloed aan woelmuizen.'

Onze Waard jg 35 (3) herfst '05 Natuur- en vogelwacht "De Alblasserwaard". A. Kooy 'Broedvogels te Kinderdijk.' Het aantal Purperreigers steeg 73 paar, meer dan ooit. Ook de Grauwe Gans nam sterk toe. Leuke waarneming: Ralreiger bij Alblasserdam.

De Steenloper jg 23 (3) okt. '05 VWG Den Helder. Behalve de waarnemingslijst, weinig bijzonderheden.

De Takkeling jg 13 (3) 05 Werkgroep Roofvogels Nederland. Veel nieuws van buiten de landsgrenzen over Steenarenden (Slowakije), Rode Vrouwen (Zweden). Maar M. de Jonge bericht over een overzomerend paar Zeearenden in de Oostvaardersplassen. Lees over nestonderzoek rond het Sneekermeer van de Bruine Kiekendief. Daar zitten ook veel

Blauwe Kiekendieven, met dank aan de veldmuis. R. Bijlsma schrijft over de constructie van het buizerdnest. G. Rozemeijer doet verslag van de broedende roofvogels op Noord- en

Zuid-Beveland.

Terra jg 1 (7) okt'05 Opinieblad van stichting Natuur en Milieu. Special over lichtvervuiling in de nacht. Verder geen vogelnieuws.

De Tringiaan jg 28 (4) sept'05 VWG Schagen e.o. R. Costers 'Jaaroverzicht van dode kustvogels'. De meest gevonden soort is de Zeekoet, gevolgd door de Alk. Nummer (5) dec'05 R. Costers 'Significant grotere aantallen van de Kanoet bij Petten.'

Vanellus jg 58 (5) aug. '05 Bond van Friese Vogelbeschermingswachten. Met instemming wordt bioloog dr. K. Musters geciteerd: 'Eén keer eieren rapen niet slecht voor de Kievit.' Verder broedverslag van alle zwaluwsoorten in

5 rayons. De Kraanvogels van het Fochteloërveen blijvend broedvogel. Nummer (6) dec'05 Veel over 100 jaar Natuurmonumenten.

Het Vogeljaar jg 53 (5) '05. L v.d. Bergh 'De Witbuikrotgans'. D. Boddeke 'De ecologische situatie in de Waddenzee.' Nummer (6) K. Woutersen 'De Vale Gieren van Riglos, Pyreneeën'. E. Arnolds over Natuurontwikkeling. L v.d. Bergh 'De Zwarte Rotgans.' Het Vogeljaar jg 52 (6) '04. P. Maréchal 'Hoe staat het met de ringmus?' De trend is afnemend. L v.d. Bergh 'De Canadese gans.'

Vrienden van Het Gooi (2) '05 Weinig vogelnieuws in dit nummer.

De hier besproken tijdschriften zijn er voor alle leden van onze vogelwerkgroep. Nieuwsgierig geworden naar een van de zeer beknopt samengevatte artikelen? Neem op een lezingavond even contact op met Bep Dwars-van Achterbergh

Mutaties april 2006

Nieuwe Leden					
C A Blouw	Irisstraat 64	3434 HN	Nieuwegein	030	6060643
M A Dinkla	Weth. van Oostveenstraat 45	1396 KT	Baambrugge	0294	293291
L J J Hillen	Van Limburg Stirumstraat 9	1272 EN	Huizen	035	5254191
Mw D Hoekstra	Weth. van Oostveenstraat 45	1396 KT	Baambrugge	0294	293291
Mw R Kessel	Waardijnstraat 60	1383 CL	Weesp		
PH Koken	Zwanenkamp 1200	3607 NS	Maarssen	0346	566214
J H D de Koning	Van Brakellaan 121	1215 PH	Hilversum	035	6210112
Mw J Leenders	Minstraat 46	3582 CD	Utrecht	030	2515037
Mw M Overmaat	Bezaan 11	1276 JJ	Huizen	035	5257509
Mw P M Rense - Huese	Elzenlaan 40	1214 KM	Hilversum	035	6248716
Mw C M Ruijters - Houben	Burg. Gulcherlaan 15	1217 NX	Hilversum	035	6283940
Mw W TH van 't Zelfde	Singel 13	1261 XP	Blaricum	035	5380878
Mw G C M Vos-van Eijden	Van Hoornstraat 34	1215 GM	Hilversum	035	6217363
A J Wilhelm	Taludweg 131	1215 AE	Hilversum	06	30060326
Adreswijzigingen					
H J van der Leen	Loosdrechtse Bos 100	1213 ZC	Hilversum	035	6284621
Mw M van der Leen-Sintmaartensdijk	Loosdrechtse Bos 100	1213 ZC	Hilversum	035	6284621
J C Meijer	Zonnelaan 2B	1217 NG	Hilversum	035	6232729
Bedankt					
H Bouman	Sophialaan 12	1213 XM	Hilversum	035	6212616
Mw D Bouvy-Van Nispen	Singel 6	1402 NT	Bussum	035	6914539

Excursie naar de IJsseldelta

Anke van der Horst & Ciska Plomp

Op 25 maart was het vroeg dag en vertrokken wij om 6.00 uur met 16 mensen vanuit een regenachtig Bussum richting Zwolle. Na ongeveer een uur rijden werden we ontvangen door Erik Hans van Stigt Thans en Wery Hegge bij het " Het Engelsche Werk" aan de overkant van de IJssel vlakbij de oude brug, een prachtig gebied waar veel eenden en allerlei watervogels te zien waren. Ondanks de lichte mist en mede dankzij de vele telescopen zagen wij tientallen Grutto's, Wintertalingen, Kokmeeuwen, Canadese en Grauwe Ganzen, Brand- en Kolganzen, Zilvermeeuwen, Mantelmeeuwen, Aalscholvers, Watersnippen en Zomertalingen.

Grenzend aan deze prachtige plek lag een parkachtig bosje met oude eiken, beuken, coniferen, waterpartijen en een roeken- en reigerkolonie. De Roeken waren nieuw voor ons. We zagen er tientallen tegelijk, waarvan sommige druk aan het nestelen waren. Tijdens de korte wandeling door het park werden gespot: Glanskop, Boomkruiper, Boomklever, een Muskuseend, Gaai, Koolmees en Pimpelmees. We hoorden de Roodborst en genoten van het prachtige lied van de Zanglijster, die boven in een boom zat te zingen, begeleid door een roffelende Grote Bonte Specht. Onze dag kon niet meer stuk! Vervolgens vertrokken we richting Windesheim, waar we parkeerden bij een oude steenfabriek. Door afgravingen in het verleden zijn hier allerlei watertjes ontstaan. Iemand meende een Zwarte Roodstaart te zien, dus werden snel de telescopen opgesteld, maar helaas liet hij zich niet meer zien. We wandelden langs leuke modderige paadjes met uitzicht over de verschillende watertjes met o.a. Nijlganzen, Nonnetjes, Brilduiker, Krakeend, Graspieper. Bij een boerderij vlogen verschillende Ringmussen heen en weer, die zich van dichtbij goed lieten bekijken. Een paartje Ooievaars op een nest testte volgens een

kenner hun stapelbaarheid!

Ook enkele Tjiftjaffen werden gespot en een paartje Goudvink kon van dicht bij goed worden bekeken.

foto Wouter Rohde

Op weg naar de Vreugderijkerwaard ontstond in onze auto enige onrust toen er plotseling een rood lampje ging branden. Dankzij de mobiele telefoon kon de servicedienst worden gewaarschuwd en na een bezoek aan een garage was het euvel gelukkig snel verholpen en konden we ons weer met een gerust hart aan de vogels gaan wijden.

Staande op de dijk van de Vreugderijkerwaard in de volle wind noteerden we o.a. Kluut, Bergeend, Goud-, Zilver- en Bontbekplevier, Wulp, Tafeleend, Krakeend en andere bekendere soorten. Een echte kenner hoorde zelfs een Zwarte Ruit. Gelukkig was het weer langzamerhand wat opgeklaard en liet de zon zich zelfs af en toe even zien.

Terug per auto over de brug richting Zalk stopten we onderweg nog een paar keer en zagen veel ganzen, eenden, een paar Kemphanen, Grutto's, Tureluurs en Dodaars. Een speciaal bezoekje werd gebracht aan het kerkhofje met het graf van het vroeger beroemde kruidenvrouwtje "Klazien uut Zalk",

waar onze uitstekende gidsen Ransuilen hoopten te zien. En ze waren er, maar wel heel erg goed verstopt in een paar coniferen. Waren er nu drie of vier? Aan de overkant zaten in een paar kale bomen Kramsvogels en Koperwieken. Weer verder naar het noorden, stapte een Grote Zilverreiger even uit de sloot om zich goed te laten bekijken. Tussen enkele Knobbelzwanen liep een Zwarte Zwaan.

Bij het Vossemeer werd gestopt voor ganzen, eenden, Tureluurs en Kuifeenden.

Op het laatst nog een blik op het Ketelmeer, waar verder geen bijzondere soorten meer werden gezien.

Met zijn allen telden we ongeveer 80 soorten. Wij hebben erg genoten van deze excursie. Niet alleen van het afwisselende gebied, maar ook van de deskundigheid van onze begeleiders, de informatie die we kregen, de vriendelijke sfeer en steeds weer de bereidheid om ook ons door de vele telescopen te laten kijken. Hierdoor konden ook wij als beginnende vogelaars een aantal voor ons nieuwe soorten goed onderscheiden.

Nogmaals onze hartelijke dank !

Verslag van de Algemene Ledenvergadering d.d. 30 maart 2006, Aanwezig: 34 leden

Aanwezige bestuursleden: Erik Hans van Stigt Thans, voorzitter, André Kerkhof, penningmeester, Renée Beekman-Koorenhof, secretaris, Bep Dwars-van Achterbergh, bestuurslid/coördinator Algemene Zaken, Rien Rense, bestuurslid/coördinator Communicatie, Joke van Velsen, bestuurslid/coördinator Excursies

Afwezig met bericht: Marc van Houten, Atie van Klaveren, Frank Kempeneers

1. Opening

Na de opening opent de voorzitter de vergadering om 20.15 uur en heet alle aanwezigen welkom. Evenals voorgaande jaren houdt Erik Hans een toespraak, waarin hij terugblijkt op het afgelopen jaar. Hij bedankt iedereen die zich het afgelopen jaar voor de vereniging en voor de vogelbescherming in het algemeen heeft ingezet. Zonder die inzet is er geen vereniging en ook geen toekomst voor de vogels, waar wij het allemaal voor doen.

Mededelingen

Erik Hans meldt dat Frank Kempeneers, coördinator Natuurbescherming, zijn functie heeft neergelegd.

Frank kan tot zijn spijt de functie niet langer combineren met zijn werk.

Het bestuur is in gesprek met een opvolger voor Frank. Tevens kan vermeld worden dat er vergaande gesprekken zijn gevoerd met een opvolger voor de vacature coördinator Cursussen. Het bestuur verwacht dat die vacature binnenkort kan worden opgevuld. Voor de vacature coördinator Avifauna is het bestuur nog steeds naar iemand op zoek. Ondanks het uitstekende werk van het coördinatieteam, mist het bestuur een bestuurslid voor deze belangrijke subgroep.

2. Verslag Algemene Ledenvergadering 24 november 2005

N.a.v. de werkgroep Nestkasten vraagt Dick Jonkers waarom alleen bij de werkgroep Nestkasten staat vermeld dat deze groep een duidelijke visie en strategie heeft. Andere werkgroepen hebben toch ook een duidelijke visie en strategie?

In het kader van de nieuwe manier van begroten, heeft de penningmeester vorig jaar de subgroepen gevraagd hun strategie voor het komende jaar op papier te willen zetten, teneinde het beleid met elkaar te kunnen bespreken. De voorzitter zegt dat de werkgroep Nestkasten

als voorbeeld is aangehaald omdat die wel een duidelijke beleidsvisie aan hun begroting heeft toegevoegd, terwijl een deel van de werkgroepen helemaal geen beleid heeft gepresenteerd.

Er zijn verder geen vragen of opmerkingen n.a.v. het verslag en ook niet n.a.v. de begroting 2006 en de voorzitter stelt vast dat het verslag en de begroting zijn goedgekeurd.

3. Jaarverslag 2005

N.a.v. de automatisering van waarnemingen zegt Simon Visser dat hij op onze website gezien heeft, dat er een link staat naar andere sites waarna de gegevens worden doorgezonden naar SOVON. Hij vraagt zich af of ons werk niet overbodig is.

André legt uit dat het systeem nog niet optimaal is, maar dat er het afgelopen half jaar veel vooruitgang is geboekt. Dick is van mening dat je als vereniging nooit je eigen systeem ter zijde moet schuiven of je gegevens uit handen moet geven. Er is de afgelopen jaren zoveel werk verricht op het gebied van waarnemingen dat het jammer zou zijn als dit verloren gaat.

Erik Hans antwoordt dat het initiatief voor automatische verwerking vanuit de vereniging is gekomen en dat het bestuur hierop ingesprongen is. Een aantal mensen heeft hier hard aan gewerkt. Het is jammer dat er twee initiatieven naast elkaar ontwikkeld zijn.

Het team automatisering heeft hierover gesproken en is er nog niet helemaal uit wat het beste is. Er wordt naar gekeken waarom en hoe het zo gelopen is.

Jelle Harder vraagt wat de resultaten zijn van het benaderen van nieuwe leden en het toesturen van een vragenlijst aan leden die hun lidmaatschap opzeggen.

Nieuwe leden stellen het op prijs dat zij gebeld worden; over het algemeen weten zij de weg te vinden binnen de vereniging, zoals deelnemen aan excursies of aan de cursus. Het bestuur gaat door met nieuwe leden te bellen.

De voorzitter roept op om mensen, die aangeven op een specifiek gebied actief te willen zijn, met het bestuur of de betreffende subgroep in contact te

brenge. Misschien is het een idee om het formulier in De Korhaan af te drukken, of uit te delen op de door Avifauna te organiseren bijeenkomsten voor nieuwe leden.

Ook wordt geopperd om het formulier na bijvoorbeeld een jaar opnieuw aan de leden te sturen.

Leden die hun lidmaatschap opzeggen geven daarbij meestal een reden op. Dit wordt gescreend door de ledenadministratie. De leden waarvan de reden voor opzegging niet bekend is, krijgen een vragenformulier toegestuurd, dat meestal wordt geretourneerd.

Tot nu toe zijn er geen opvallende redenen opgegeven. Meestal betreft het een verhuizing, of het wegens hoge leeftijd niet meer kunnen deelnemen aan activiteiten. Er staan geen negatieve dingen in, ook geen mededelingen waaruit wij iets zouden kunnen leren. Het bestuur houdt de vinger aan de pols.

Dick Jonkers vraagt of er vanuit de SG Avifauna nog mensen deelnemen in de Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN).

Jelle Harder geeft aan dat wegens tijdgebrek niemand van Avifauna naar de laatste vergadering van de SVN is geweest.

Het bestuur wordt middels de stukken van de SVN op de hoogte gehouden.

4. Financieel Jaarverslag 2005

De penningmeester neemt aan de hand van een powerpointpresentatie het financiële jaarverslag door. Het verslag is gepubliceerd in De Korhaan.

De begroting voor De Korhaan is niet helemaal gebruikt. Er wordt € 1.000 doorgeschoven naar 2006. Ook de begroting voor automatisering is niet gebruikt. Dit komt omdat wij geen grote investeringen hebben hoeven doen.

De grootste uitgavenpost bij bestuurskosten is die voor de bestuursaansprakelijkheidsverzekering.

Er zijn geen vragen n.a.v. de jaarstukken.

5. Verslag Kascommissie

Wouter Rohde voert namens de kascommissie het woord.

Vorig jaar heeft de kascommissie een uitvoerig advies met aanbevelingen gegeven, waarvan veel is overgenomen. De kascommissie heeft uitgebreid met de penningmeester gesproken. Voornamelijk is gekeken naar de organisatie van de administratie, welke er uitstekend uitziet.

Er is een beperkte boekingscontrole gehouden. Alles ziet er vlekkeloos uit. De kascommissie stelt voor om het bestuur decharge te verlenen. De voorzitter bedankt de leden van de kascommissie voor hun werk.

Het is juridisch niet nodig dat de vergadering het bestuur mandaat verleent om met dit project voort te gaan, maar het bestuur stelt het op prijs en voelt zich prettig bij het feit zich door de vergadering gesteund te weten.

6. Decharge bestuur

De vergadering verleent het bestuur decharge.

7. Benoeming Kascommissie

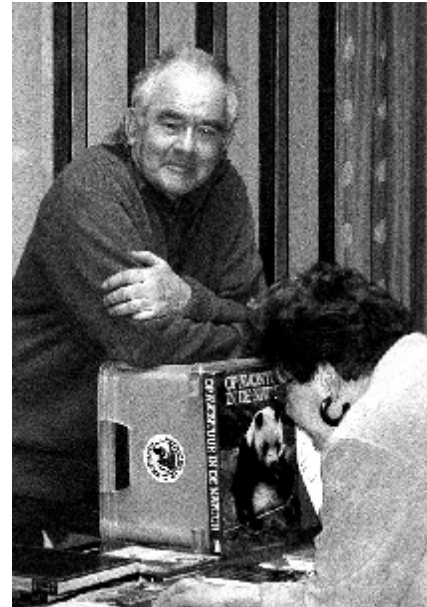
Izaak Hilhorst en Kees Tegelberg treden beiden af en zijn niet herkiesbaar. Zij worden met applaus bedankt door de leden. De vergadering gaat voorts akkoord met de benoeming in de kascommissie van de heren Willem-Jan Hoeffnagel en Hugo Weenen. Zij vormen samen met Wouter Rohde de kascommissie voor volgend jaar.

8. Bestuursverkiezing

André Kerkhof en Rien Rense, beiden aftredend en herkiesbaar, worden door de vergadering herkozen. André deelt de vergadering mee, dat hij al zes jaar penningmeester is en dat hij nog uiterlijk twee jaar zal aanblijven. Hij is inmiddels op zoek naar een opvolger, zodat hij die bijtijds kan inwerken.

9. Stand van zaken Fonds Redt de Weidevogels in Eemland

Vorig jaar werd tijdens de ledenvergadering gevraagd naar de besteding van het geld dat in het fonds zit. Dit is inmiddels gegroeid tot ca. € 40.000. Het fonds is niet van de verenigingen, maar staat op zichzelf. Het geld wordt beheerd door Vogelwacht Utrecht. In overleg met de SG Avifauna ligt er een voorstel om een bepaald gebiedje (Raboes) in de Eempolder te gaan ontwikkelen. Daartoe zijn er contacten met andere natuurbeschermingsorganisaties, o.a. Natuurmonumenten. Op korte termijn wordt er een afspraak gemaakt met Vogelwacht Utrecht om die bij het project te betrekken. Natuurmonumenten is bereid mee te betalen aan toekomstig beheer en Vogelbescherming heeft zich bereid verklaard voor € 10.000 mee te doen.

10. Uitreiking oorkonde aan Roel Huizenga

Roel is al 19 jaar een bijzonder actief lid van onze vereniging. Hij verzet heel veel werk bij de cursus, vertoont dia's, beheert het archief van de dia's. Ook is hij sinds 16 jaar actief bij de cursussen en heeft een grote inbreng bij nestkasten timmeren en het tellen van gierzwaluwen in de gemeente Huizen. Heel veel kleine en grote dingen, die ons hebben doen besluiten hem een oorkonde uit te reiken. Het cadeau dat bij deze oorkonde hoort, krijgt hij later nog.

11. Rondvraag

Francien Wilms vraagt waarom er tegenwoordig een presentielijst moet worden ingevuld. Volgens de secretaris is dat gebruikelijk op een ledenvergadering o.a. om het quorum vast te kunnen stellen en verder is het makkelijk voor het verslag om te zien welke mensen aanwezig zijn geweest. Engbert van Oort stelt voor om de datum van de ledenvergadering af te stemmen met andere verenigingen. Vanavond is er ook een ledenvergadering van het IVN, waar veel leden van onze vereniging ook lid van zijn. Het blijkt dat het IVN nu op een niet gebruikelijke dag vergadert. Erik Hans bedankt de aanwezigen en sluit de vergadering.

Veldwaarnemingen

Samenstelling: Engbert van Oort

Dodaars	25-02-06	3	De Vecht, Vreeland, H. van Tol, foeragerend
Lepelaar	17-03-06	1	Vreeland, N.J. van Tol, rustend
Wilde Zwaan	28-02-06	35	Wijk Hoefijzer, Loenen, N. & H van Tol, overvliend
Rietgans	04-02-06	40	Meentweg/Venuslaan, Naarden, E. Klomp, foeragerend
Grauwe Gans	05-04-06	1	Egelshoek, Westbroekerpolder, S. & A. Visser, broedend
Rotgans	22-01-06	20	Ceintuurbaan, Bussum, C. de Vink, luid roepend overvliend
Nijlgans	19-03-06	120	Weiland nabij Vreeland, G. & E. van Oort, rustend en foeragerend
Pijlstaart	22-03-06	1	Eempolder, Eemnes, S. & A. Visser, rustend bij waterkant
Zomertaling	22-03-06	2	Eempolder, Eemnes, S. & A. Visser, rustend bij waterkant
Tafeleend	19-03-06	1	Vijver Laapersveld, Hilversum, E. Klomp, rustend
Brilduiker	26-03-06	4	Ankeveen, Bergse Pad, E. Klomp, rustend en foeragerend
Nonnetje	24-02-06	1	Terra Nova, Loenen, N. & H. van Tol, foeragerend
Grote Zaagbek	26-03-06	4	Ankeveen, Bergse Pad, E. Klomp, rustend
Havik	v.a. 26-02	3	3 locaties, E. Klomp, alleen gehoord
Sperwer	v.a. 05-02	6	4 locaties, M. de Graaf, D. Jonkers, E. Klomp, veelal foeragerend
Torenvalk	v.a. 08-01	5	3 locaties, E. Klomp, rustend en foeragerend
Boomvalk	20-03-06	1	Hilversum-Zuid, E. Klomp, overvliend, eerste waarneming
Waterral	05-02-06	1	Gooimeer, Naarder Eng, M. de Graaf, D, Jonkers, uitsluitend gehoord
Watersnip	03-02-06	1	Polder te Nederhorst den Berg, D, Jonkers, A. Vermeule, foeragerend
Houtsnip	03-02-06	1	Polder te Nederhorst den Berg, D, Jonkers, A. Vermeule, opvliend
Houtsnip	28-03-06	1	Koggewagen, Blaricum, D. Jonkers, raamslachtoffer
Grutto	19-02-06	1	Heintjesrak en Broekerpolder, M. de Graaf, eerste waarneming
Wulp	26-03-06	2	Dammerkade, Ankeveen, E. Klomp, overvliend
Zwarte Ruiter	22-03-06	1	Eempolder, Eemnes, S. & A. Visser, rustend bij waterkant
Witgatje	12-02-06	1	Loodijk, Ondermeent, Hilversum, M. de Graaf, foeragerend
Halsbandparkiet	12-02-06	1	Horn en Kuijerpolder, Nederhorst den Berg, D, Jonkers, overvliend
Halsbandparkiet	04-04-06	2	Wijk Hoefijzer, Loenen, E. van Oort, H. van Tol, foeragerend
Groene Specht	v.a. 09-01	6	6 locaties, E.Klomp, H. van Tol, veelal gehoord en foeragerend
Zwarte Specht	11-03-06	1	Golfbaan, Lage Vuursche, E. Klomp, roepend in bosrand
Witte Kwikstaart	17-02-06	1	Winkelcentrum Oostermeent, Huizen, D. Jonkers, foeragerend
Pestvogel	06-01-06	11	Turfstraat, Hilversum, E. Klomp, rustend
Pestvogel	22-03-06	120	J. van Campenlaan, Hilversum, H. van Tol, foeragerend
Merel	05-02-06	1	Irisstraat, Hilversum, E. Klomp, eerste zang
Zanglijster	15-02-06	1	Laapersveld, Hilversum, E. Klomp, eerste zang
Grote Lijster	14-03-06	2	Weiland nabij Loenen, H. van Tol, eerste waarneming in Loenen
Zwartkop	10-02-06	1	Fuchiastraat, Hilversum, E. Klomp, foeragerend op vetbol
Tjiftjaf	v.a. 08-02	3	3 locaties, D. Jonkers, H. van Tol, vroege waarnemingen
Spreeuw	v.a. jan.06	>	Duizenden, Laapersveld, Hilversum, div. waarnemers, slaappleats
Grote Barmsijs	01-02-06	1	Vesting Naarden, M. de Graaf, D. Jonkers, overvliend
Goudvink	v.a. 09-01	11	8 locaties, C. Holzenspries, E. Klomp, N. & H. van Tol, S. & A. Visser, veelal rustend en ook gehoord
Appelvink	10-03-06	1	Koggewagen, Blaricum, D. Jonkers, M. de Graaf, foeragerend

Programma 2006

De lezingen worden gehouden in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263, 1215 JV Hilversum

Donderdag 27 april, 20.00 uur: Lezing Vogels uit Spakenburg en Bunschoten

Wim Smeets toont een diaserie over vogels uit de omgeving van Spakenburg-Bunschoten, zijn woonplaats en voor velen een van ons een bekend gebied. Maar zelfs daar zijn soorten die misschien nog niet door u gezien zijn. Beelden van soorten als Visarend, Rode Wouw, Roerdomp en Waterral.

Zaterdag 6 mei, 7.00 uur: Speciale vogeltocht van Vestingvaart Naarden: zie het aparte bericht

Zondag 7 mei, hele dag: Opening Natuurbrug Zanderij Crailoo: publieksdag en -markt met deelname van VWG. Het hele weekend zijn er activiteiten van het Goois Natuurreservaat.

12, 13 en 14 mei: Kampeerweekeinde in Zuid Limburg: Zelfverzorgings-kampeerweekend op de camping Oosterberg in Epen, Zuid Limburg. Zie de vorige Korhaan. De aanmelding is gesloten.

Zondag 28 mei: Openbare ochtendwandelexcursie rond de **Ankeveense Plassen (Bergse pad en Dammerkade)** o.l.v. onder anderen Joost van Ramshorst, Piet Spoorenberg, Wouter Rohde, Adri Vermeule, Vertrek om 5.00 uur vanaf de parkeerplaats bij de R.K. kerk te Ankeveen.

Deze excursie is **openbaar** en ook niet leden zijn van harte uitgenodigd om deel te nemen. Neem familieleden, vrienden, bekenden en collega's een keer mee. Alleen, kinderen jonger dan 12 jaar en ook honden kunnen niet mee. De excursie wordt ook bekend gemaakt in de regionale pers.

Zaterdag 10 juni: Dagwandelexcursie door het **Bargerveen** o.l.v. Erik Hans van Stigt Thans, Wouter Rohde. Vertrek om 5.00 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij stationsgebouw). Eten en drinken voor de hele dag meenemen en vergeet zonnebrand- en muggenolie niet. Dit wordt een stevige, maar heerlijke wandeling, waarbij we minder alledaagse vogelsoorten kunnen tegenkomen, zoals Grauwe Klauwier, Blauwborst, Koekoek, Geelgors, Wielewaal en Geoorde Fuut. Afhankelijk van het weer bestaat er een goede kans op het zien van diverse soorten vlinders, libellen en reptielen. Het gebied herbergt ook interessante planten en zoogdieren. Kortom een gebied waar u zeker geweest moet zijn.

Vrijdag 16 juni: Avond wandelexcursie langs **Tienhovens Kanaal en Polder Achteraf** o.l.v. Wim le Clercq en Bertus van de Brink. Vertrek om 19.00 uur bij het begin van de Kanaaldijk aan de Hilversumse kant (achter het vliegveld). Dit gebied was in 2005 groot nieuws vanwege de diverse roepende Kleinst Waterhoenders. Een avondbezoek om meer redenen zeker waard. Vergeet eventueel ook de muggenolie niet.

Zaterdag 24 juni: Ochtendwandelexcursie langs de **Gooimeerkust en de pier van Huizen** o.l.v. Rob van Maanen. Vertrek om 6.30 uur vanaf de parkeerplaats bij de oude haven en kalkovens van Huizen. De Gooimeerkust biedt verschillende biotopen dicht bij elkaar en daarmee alles wat een vogelaar in het voorjaar begeert.

Zondag 13 augustus: Dag auto-excursie **rondje Noord Holland** o.l.v. Wim le Clercq en Jan Bos. Vertrek om 6.00 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw).

Zaterdag 26 augustus: Lange ochtend fietsexcursie door de **Eempolders** o.l.v. Piet Spoorenberg en Adri Vermeule. Vertrek om 8.00 uur vanaf het parkeerterrein bij de theetuin aan het einde van de Meentweg te Eemnes.

Zaterdag 9 september: Dag auto-excursie naar het **Lauwersmeergebied** o.l.v. Eric Hans van Stigt Thans, Jan Bos, Wouter Rohde en Hugo Weenen. Vertrek om 6.00 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw).

6 tot en met 17 september: Expositie van vogelschilderijen, -tekeningen en -beelden van leden van de VWG in Theetuin Eemnes: zie apart bericht

16 september tot en met 23 september: VWG vogelreis naar Istanboel

Zie de aankondiging in de vorige Korhaan. De reis is volgeboekt; er is een wachtlijst.

Zondag 24 september: Fietsexcursie rondje Naardermeer o.l.v. Adri Vermeule en Wouter Rohde. Vertrek om 8.00 uur vanaf het parkeerterrein van de Hocras (Franse Kampweg 38 Bussum). Vergeet je fiets niet.

13, 14 en 15 oktober: Najaarsweekeinde op Terschelling. Een oude vertrouwde bestemming, welke garant staat voor een heerlijk weekeinde genieten van veel vogels in een goed gezelschap. Opgave, liefst zo snel mogelijk maar uiterlijk vóór 1 augustus, bij Joke van Velsen schriftelijk (adres achter in de Korhaan) of per elektronische post (excursies@vwg.nl) met vermelding van uw naam, adres en telefoonnummer. De kosten bedragen € 65,- per persoon (overnachtingen, fietsen, eten en drinken, organisatiekosten). Dit bedrag dient uiterlijk 1 augustus 2006 overgemaakt te zijn op postrekening 2529179 t.n.v. Penningmeester Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken te Hilversum onder vermelding van “Terschelling”. Indien op 1 augustus 2006 de aanmelding en betaling niet ontvangen is, dan is deelname niet meer mogelijk. Deelnemers krijgen 1 à 2 weken voor aanvang nadere informatie thuisgestuurd. De excursies starten op vrijdagochtend (boot vanaf Harlingen om 9.45 uur) en eindigen op zondagmiddag.

Voorwaarden - de kleine lettertjes:

Excursies binnen ons werkgebied vertrekken altijd vanaf de plaats waar de excursie wordt gehouden. Bij excursies buiten ons werkgebied wordt steeds vertrokken vanaf NS-station Bussum-Zuid. Leden die niet over een auto beschikken kunnen vanaf dit verzamelpunt meerijden. Mocht u willen deelnemen aan een excursie binnen ons werkgebied, maar heeft u problemen met het bereiken van de plaats van samenkomst omdat u bijvoorbeeld niet over eigen vervoer beschikt, schrijf dan een briefje aan Joke van Velsen (adres achter in De Korhaan). We proberen dan een passende oplossing voor u te vinden. Deelnemers aan de excursies wordt dringend verzocht om bij alle excursies voor de aangegeven tijd aanwezig te zijn, zodat op tijd vertrokken kan worden.

De bij iedere excursie vermelde deelnamebedragen dienen te allen tijde volledig te worden betaald, dit ongeacht de vraag of volledig aan het programma wordt deelgenomen. Ook indien men van bij de prijs inbegrepen zaken geen gebruik maakt, is het volledige bedrag verschuldigd. Bij afmelding tot een week van tevoren bij weekends en excursies waarvoor betaald moet worden, worden naast de reeds gemaakte kosten tevens administratiekosten in rekening gebracht. Als u later afmeldt wordt maximaal 50% terugbetaald, dit afhankelijk van de reeds gemaakte kosten en de in rekening te brengen administratiekosten.

Voor de goede orde wijzen wij erop dat de in het programma aangekondigde excursies, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld, in principe uitsluitend bedoeld zijn voor leden en huisgenootleden van de vogelwerkgroep. U wordt dringend verzocht naar deze excursies géén kleine kinderen en géén honden mee te nemen. Dit geldt uiteraard ook voor de weekenden.

Expositie vogelschilderijen, aquarellen en tekeningen in theetuin Eemnes

Van **woensdag 10 augustus tot en met zondag 14 augustus** bestaat voor leden van de vogelwerkgroep de mogelijkheid om in de druk bezochte theetuin in Eemnes vogelschilderijen, aquarellen en tekeningen te exposeren en te verkopen. De vogelwerkgroep staat daar op zaterdag en zondag ook met de informatie- en verkoopkraam. Leden die willen exposeren dienen zich voor 31 juli op te geven bij Bertus van den Brink, 035-5258142. Voor bezoekers: Theetuin Meentweg 131, Eemnes

Route: Vanaf A27 afslag 34 Laren-Eemnes. Vanuit Almere bij (koeienrotonde) linksaf; vanuit Utrecht Eemnes aanhouden, bij koeienrotonde rechtdoor. Daarna bij tweede (koeien) rotonde rechtsaf Laarderweg. Deze uitrijden tot T-splitsing en daar linksaf Meentweg. Aan het eind over bruggetje linksaf. Links en rechts van de weg is een parkeerplaats.

Met openbaar vervoer lijn 156 of 134. Uitstappen bij carpoolplaats Bijvanck Blaricum. Bij de verkeerslichten de weg naar het zuiden oversteken en daarna over het kleine viaduct de A27 over. Totale loopafstand ca. 300 m. (Zie ook op de website: <http://www.theetuineemnes.nl>)

Kor Haan

